

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Sectio Prima. De Natura & essentia Sacrificii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

SECTIO PRIMA.

De Natura & essentia Sacrificii.

2.
Sacrificium
metaphori-
ce accipitur
pro quolibet
opere bono.
Pfal. 4.
1. sal. 50.
Hebr. ult.

1. Petri 2.

Apocal. 5.

De hoc Sa-
crificio ex-
ponitur D.
Augustinus.

3.
Expositio
probat in
Joan. 15.

S. Aug.

Sacrificium in Scriptura dupliciter sumitur: Primò improprie & metaphoricè pro quolibet opere bono, ut Psal. 4. v. 6. *Sacrificate Sacrificium iustitiæ.* Psal. 50. v. 19. *Sacrificium Deo contribulatus.* Ad Hebræos ultimo v. 16. *Beneficentiæ autem & Communionis, nolite oblivisci: talibus enim hostiis promeretur Deus.* 1. Petri. 2. v. 5. *Et ipsi tamquam lapides vivi superaedificamini, domus spiritualis, Sacerdotium sanctum, offerre spirituales hostias acceptabiles Deo per Iesum Christum.* Apoc. 5. v. 10. *Et fecisti nos Deo nostro regnum, & Sacerdotes & regnabimus super terram.* Et aliis pluribus locis.

Quæ utique maturius expendens Divus Augustinus lib. 10. de Civit. cap. 6. sic incipit dicere: *Proinde verum Sacrificium est, omne opus, quod agitur, ut sanctæ societate inhereamus Deo, relatum scilicet ad illum sicut in boni, quo veraciter beati esse possumus.* Ubi Sanctus Doctor non definit Sacrificium in genere, nec Sacrificium proprie dictum, sed Sacrificium præcipue internum, quod opponitur Sacrificiis legalibus, & merè externis. Et vocat Sacrificium verum ratione dignitatis & ratione effectus, non ratione formæ & essentia: Sacrificii proprie dicti. Non enim vult dicere Sacrificia interna esse magis proprie dicta Sacrificia, quam externa, cum oppositum sit verum; sed esse præstantiora & Deo gratiora, & facilius Deum placare.

Similis sententia habetur Joan. 15. v. 1. *Ego sum vitis vera.* Nec enim Dominus eò loci significare volebat, se magis proprie esse vitem, quod attinet ad formam & essentiam vitis, quam sit illa, quæ plantatur in vineis: sed solum esse vitem nobiliorem, & effectus excellentiores producere; ut notat & explicat idem Augustinus ad eundem locum Tract. 80. in Joan. dicens: *Quid ergo est Ego sum vitis vera? Numquid addens vera, hoc ad eam vitem refertur, unde ista similitudo translata est? Sic enim dicitur vitis per similitudinem, non per proprietatem: quemadmodum dicitur ovis, agnus, leo, petra, lapis angularis, & cetera huiusmodi, quæ magis ipsa sunt vera, ex quibus dicuntur iste similitudines, non proprietates. Sed cum dicitur: Ego sum vitis vera, ab illa se utique discernit cui dicitur: Quomodo conversa es in amaritudinem vitis aliena? Nam quo pacto est vitis vera, quæ expectata est, ut faceret uvas, fecit autem spinas?*

Ad hunc planè modum D. Augustinus supra lib. 10. de Civit. utitur illis vocibus, ve-

rum Sacrificium, ut significet non quidem proprietatem condistinctam à metaphora, sed vel præstantiam, vel virtutem illius metaphoricè Sacrificii ad placandum Deum; vel veritatem & item, oppositam falsitati, & impietati, quæ in Sacrificiis, quæ Idolis offeruntur, addè ergo accipitur Sacrificium proprie dictum actu Religionis, quo supremum cultum soli Deo debitum exhibemus. Quomodo plerumque usurpatur in Scriptura atque etiam apud prophanos Scriptores, præsertim quando ponitur absque addito. Quis enim audiens vel legens Petrum v. g. sacrificasse, quis inquam, apprehendet Petrum eleemosynam dedisse, aut Deum devotè rogasse, aut jesuasse &c. & non potius specialem aliquem cultum Deo exhibuisse?

Porro Hæretici, ut facilius rationem Sacrificii ad Missam excludant, has acceptiones Sacrificii confundunt, nullam agnoscetes rationem Sacrificii magis propriam, quam quæ quodlibet opus bonum dicitur Sacrificium. Sed confundit Scriptura, variis locis evidenter opponens sacrificium bonis operibus. Primi Regum 15. v. 22. *Melior est obedientia quam victima.* Osee 6. v. 6. *Misericordiam volui, & non sacrificium.* Psal. 50. v. 18. *Quoniam si voluisti sacrificium dedissem utique; holocausta non delectaberis.* Et sequitur v. 19. *Sacrificium Deo Spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non despicit.* Si enim Sacrificium contriti cordis, quod Deus numquam despicit, proprie Sacrificium esset, quomodo potuisset ab eo dici, Deum nolle Sacrificia, & holocaustis non delectari? Affirmat ergo Propheta, Sacrificia exteriora, quæ proprie & absolute sunt Sacrificia, per se non esse æquè grata, atque interna, præsertim si fiant cum mala voluntate.

Hinc appositè Divus Augustinus lib. 10. de Civit. cap. 5. *Intueamur, inquit, quemadmodum ubi Deum dixit nolle Sacrificium, ibi Deum ostendit velle Sacrificium.* Non vult ergo Sacrificium trucidari pecoris, sed vult Sacrificium contriti cordis. Et intrà: *Ac per hoc ubi scriptum est: Misericordiam magis volo, quam Sacrificium; nihil aliud quam Sacrificium prælatum oportet intelligi: quoniam illud quod ab hominibus appellatur Sacrificium, signum est veri Sacrificii.* Porro autem misericordia verum Sacrificium est. Verum, inquam, in effectu, non in proprietate.

Vnde, atroxit, dictum est. Talibus enim Sacrificiis placatur Deus; id est, bonis operi-

peribus in Deo factis : non autem nudis ceremoniis externis, quæ tamen propriè & sine addito ab hominibus vocantur Sacrificium ; nec tantùm ab hominibus, sed etiam ab ipso Spiritu Sancto per totum librum Levitici ac Numerorum, & alibi sæpissimè.

Et de hoc Sacrificio propriè dicto, queritur primò quid sit ? Varii varias ejus definitiones construxerunt, quas refert & impugnat Valquez disp. 220. nobis hæc placet :

CONCLUSIO I.

Sacrificium propriè dictum est immutatio rei sensibilis, legitime instituta in protestationem summi Domini Dei in vitam & mortem.

6. **H**æc descriptio convenit omnibus, quæ constat esse, vel aliquando fuisse propriè dicta Sacrificia, & nullis aliis. Ex ea autem sequitur, quòd Sacrificium sit actus Religionis : etenim Religio est virtus, inclinans creaturam intellectualem ad exhibendum cultum tamquam debitum Deo ob infinitam excellentiam, & omnium ab eo dependentiam, ut à primo principio. Cultus verò est actus internus vel externus, qui assumitur in signum summæ Dei excellentiæ, & nostræ subjectionis.

Queris, Sacrificium qualis sit actus, internus vel externus ? Esse externum, satis significat prima pars definitionis, & omnes supponunt. Oportet autem considerare externum Dei cultum interdum fieri per puros actus externos, interdum aliquibus etiam rebus. Puros actus externos voco, qui consistunt solùm in aliquo motu vel actione hominis, & in ea perficiuntur & consummantur absque aliqua re externa, circa quam versentur, ut sunt genuflexio, oratio vocalis & similes. Res verò appello quascumque res permanentes, quæ licet non possint in Dei cultum cedere, nisi mediâ aliquâ actione hominis ; attamen quia ille fit per usum, seu exhibitionem talium rerum, ideo dicitur fieri per ipsas res, ut distinguatur à priori modo cultus.

Hujusmodi ergo actio, quâ ita utimur aliquare permanente ad significandam nostram subjectionem & summam Dei excellentiam, dicitur propriè oblatio talis rei facta in cultum ejus. Sic olim decimæ, primitiæ, primogeniti &c. offerebantur ; quidem non sacrificabantur. Quare ? Quia Sacrificium est oblatio, quâ res aliqua immutatur, id est, destruitur ex parte, vel ex toto.

7. Enimverò per Sacrificium, ut patet ex se-

cunda parte definitionis, protestamur Deum habere dominium in vitam & mortem, ita ut pro libitu possit omnia immutare : hoc autem accommodatius fieri non potest, quàm per aliqujus rei immutationem. Sic in omnibus prius institutis Sacrificiis, res oblata semper, saltem ex parte, immutabatur, ut patet in oblationibus pecudum, quæ occidebantur, vini, quod in terram effundebatur, simila, quæ adurebatur, panis, qui frangebatur in frusta, thuris, quod adolebatur, tritici, quod conterebatur, manipuli spicarum, qui torrebatur &c.

Cæterùm cum rei destructæ semper succedat nova ; si res producta erat dignior, aut Deus per illam magis intendebat honorari, Sacrificium, sive potius hostia Sacrificii, consistebat in re producta : sic in oblatione thuris potius sacrificabatur suffitus, in quem thus per concremationem convertebatur, quàm ipsum thus. Sin verò Deus intendebat magis honorari re, quæ destruebatur, utpote perfectiori, ipsa cenfebatur hostia Sacrificii, ut contingebat in occisione animalium, quia animal est perfectius cadavere.

Neque putandum est, hanc immutationem defuisse Sacrificio Melchisedech (quidquid aliqui dixerint) eò quòd Scriptura illum non referat ; quippe est argumentum ab autoritate negativa. Potuit facillè aliquam partem panis adussisse vel fregisse, partemque vini effudisse, etsi Scriptura expressè hoc non referat ; præsertim cum Scriptura non intendat referre modum, quo oblatio ista facta est, fortè quia res adeò erat nota, non potuisse videlicet sacrificari sine destructione, saltem alicujus partis, ut non necesse fuerit illud explicare, sed potuerit relinqui ut res evidens.

Quod ad panes propositionis attinet, non constat ex Scriptura, quòd oblatio, quæ fiebat de illis, fuerit verum Sacrificium. Porrò de aliis Sacrificiis, quæ fiebant ex farina, vel massa, planum est ex Levitici 2. semper aliquam eorum partem debuisse comburi, quod ibi v. 9. appellatur, *Adoleri super altare*. Vinum item offerebatur, ut condimentum alterius Sacrificii, quod comburebatur vel destruebatur, & sic jam pertinebat ad illud totum, quod destruebatur : vel si seorsim offerebatur, effundebatur saltem quoad partem, & per hoc jam totum cenfebatur oblatum & sacrificatum, sicut per hoc, quod adoleretur pars farinæ vel panis, cenfebatur totus panis sacrificatus.

Ex his patet distinctio Sacrificii à reliquis cultibus, tam internis, quàm externis, devotione, oratione, adoratione, oblatione primitiarum & donorum, oblatione decimarum, voto, juramento, adjuratione, laude & gratiarum actione.

Facillè etiam excluditur à definitione Sacrificii

in protestationem summi Domini Dei in vitam & mortem.

8. Hæc immutatio non defuit Sacrificio Melchisedech.

nec aliis veteris legis Sacrificiis.

9. Sacrificium distinguitur ab aliis cultibus.

Excluduntur

tur à ratio-
ne Sacrificii
accensio
candelarum,

crificii accensio candelarum ; quia videlicet il-
la accensio non fit ad protestandum summum
Dei Dominium in vitam & mortem, sed ad
decorandum cultum divinum, ad testifican-
dum gaudium populi Christiani de divinis
mysteriis, ad significandum adventum Chri-
sti, qui est lux vera illuminans omnem homi-
nem &c.

& thurifica-
tio

Eadem est ratio, quare thurificationes, quæ
fiunt in Ecclesia, non sint Sacrificia : quo-
niam solum adhibentur ad celebritatem offi-
cii, ut nos excitent ad fervorem charitatis &
devotionis ; ut sicut incensum ascendit coram
Domino in odorem suavitatis, ita & preces
nostræ ascendant.

Trident.

Appositè Concilium Tridentinum sess. 22.
cap. 5. (cujus titulus est : De solemnibus Missæ
Sacrificii ceremoniis) sic inquit : Ceremonias ad-
hibuit Ecclesia, ut mysticas benedictiones, luyuna,
ihymnata, vestes aliaq, id genus multa,
quo & maiestas tanti Sacrificii commendaretur, &
mentes fidelium per hæc visibilia Religionis & pie-
tatis signa ad verum altissimarum, quæ in hoc Sacri-
ficio latent, contemplationem excitarentur.

10.

Interim sicut olim incensio thuris erat vera
sacrificatio, ita & hodie posset esse, si legitimâ
auctoritate institueretur ad protestandum sum-
mum Dei Dominium in vitam & mortem.

quæ & simi-
lia possent
esse Sacri-
ficia, si ad
hoc insti-
tuerentur,

Etenim quod aliqua actio sit Sacrificium
vel non, maximè pendet à voluntate Dei vel
hominum. Quippe sicuti voces absque ulla
proportione naturali ad res significandas, fue-
runt impostæ ad illas significandas, ita quæ-
libet res posset à Deo vel hominibus institui
ad significandum prædictum Dominium.
Quamquam aptius & congruentius instituun-
tur res, quæ aliquam ad id habent proportio-
nem naturalem : maximam autem habent, ut
superius judicavi, actio immutativa rei, quæ
sacrificatur, ita ut fiat illius rei consumptio
seu destructio, vel talis immutatio, quæ ad
consumptionem rei ordinetur : hoc enim mu-
tationis genus maximè aptum esse videtur ad
denotandum nos ipsos, aliamve rem quam-
cumque ita à Deo pro nutu & voluntate suâ
destrui posse, sicuti res illa à nobis in Sacri-
ficio Deo oblata, prædicto modo immuta-
tur.

11.
etiam ab
hominibus,

Dixi signanter, Dei vel hominum : quia per
se loquendo posset Republica ejusmodi obla-
tionem ac rem sacrificandam determinare, cum
ad eam spectet signa communia instituire.

nisi Deus
hanc pote-
statem sibi
reservasset.

Dubitas ; an Deus reservaverit sibi hanc
potestatem ? Consule antiquum Testamen-
tum, in quo Israëlitis præscripsit determinata
Sacrificia, eorumque ritus. Consule novum
Testamentum, in quo perse instituit unicum
Sacrificium, quo coli vellet.

12.
An Sacri-
ficia Ethni-

Quærit autem aliquis, an ergo Sacrificia
Ethnicorum, quæ constat à Deo non fuisse
instituta, caruerint essentia veri Sacrificii. Si

militer an nunc offerentes Deo vero abrogata
Sacrificia veteris legis, vel nova, quæ ab ho-
minibus contra prohibitionem Dei institue-
rentur, verè offerant Sacrificium.

Respondeo, controversiam magnâ ex parte
esse vocis, non rei. Certum est Sacrificia Eth-
nicorum ab omnibus Scripturibus, tam Ec-
clesiasticis, quàm prophanis, appellari Sacri-
ficia, estò à Deo non fuerint instituta, nec
vero Deo oblata, & ideo indubiè illicita ;
sed aliud est Sacrificium esse illicitum, aliud
non esse verum Sacrificium. Quis namque
ambigit Sacrificium Missæ ex multis capitibus
posse esse illicitum, quamvis semper sit ve-
rum ?

Sic ergo ex eo præcisè, quod cætera Sacri-
ficia, præter Eucharisticum, in lege nova sint
prohibita & illicita, non desinent esse verum
Sacrificium : nam adhuc erunt signa ad placi-
endum hominum (quæ Deus non irritavit)
per immutationem & destructionem
rei protestentur Deum Auctorem vitæ & mor-
tis.

Porro Sacrificium essentialiter consistit in
ratione hujusmodi signi ; neque ullam aliam
significationem requirit, etsi possit adesse, ut
pater in Sacrificiis Mosaicis, & Sacrificio
novæ legis, quæ insuper significant Sacri-
ficio cruentum à Christo oblatum in ara cru-
cis. Immo videtur omne Sacrificium, post
lapsum Adæ vero Deo oblatum, fuisse signum
ejusdem cruenti Sacrificii. Quod autem illa
significatio non sit de essentia Sacrificii in-
genere, ipsum cruentum Sacrificium est mani-
festa probatio.

Dices : non est verum Sacrificium, quod
non offertur vero Deo ; atqui Sacrificia Ethni-
corum non offeruntur vero Deo : ergo non
sunt vera Sacrificia. Major, in qua sola est
difficultas, probatur : quia Sacrificium, quod
offertur falso Deo, non est verum signum ; si-
gnificat enim excellentiam incretam in eo, in
quo non est.

Respondeo cum Lugone disp. 19. n. 13.
non est verum signum, veritate transcenden-
tali & essentiali, Nego ; non est verum veri-
tate formali, Concedo. Aliud enim est, quod
fit verum signum, id est, habens ea, quæ ve-
rè requiruntur ad significandum, aliud quod
significet verè, id est, quod ea, quæ signifi-
cat, ita fiat à parte rei ; potest enim aliquid
esse verè & essentialiter signum, & tamen sig-
nificare aliquid falsum, sicut hæc voces : *Anti-
christus existit*, verè significant Antichristum
existere ; alioquin non esset verè propositio,
sed tamen est propositio falsa ; quia id, quod
significat, non ita se habet à parte rei. Ita Sa-
crificium verè significat, illum, cui offertur, ha-
bere excellentiâ ; si tamen illa excellentia non sit
prout ibi significatur, significabitur falso. Habet
igitur tunc Sacrificium veritatem transcenden-
talem

sect. 1. De Natura & essentia Sacrificii. Concl. 1. 383

zalem & essentialem Sacrificii, non tamen veritatem formalem, quæ consistit in conformitate cum re significata.

Confirmatur à simili: Sacrificium oblatum vero Deo, sine animo colendi ipsum, esset essentialiter Sacrificium; quia esset signum significans illam voluntatem internam, licet ob defectum voluntatis non haberet veritatem formalem in significando, sed solum transcendentelem, & ideo merito posset appellari Sacrificium fictum: sicuti illud, quod offertur Deo falso, rectè vocatur Sacrificium falsum. Nihilominus utrumque est essentialiter Sacrificium, quia est signum institutum ad protestandum summum Dei Dominium in vitam & mortem; & supponit in objecto vel veram divinitatem, vel saltem apprehensam.

Hinc eleganter Divus Augustinus Epistolâ 49. in responsione ad quæstionem 3. Hoc sanè, nec in ista brevitate prætereundum est, quod templum, sacerdotem, Sacrificium, & alia quæcumque ad hæc pertinentia, nisi uni vero Deo debere noscent Dii falsi, hoc est, Dæmones, qui sunt prevaricatores Angelis, nunquam hæc sibi à cultoribus suis, quos decipiunt, expectissent. Verum hæc cum exhibentur Deo secundum eius inspirationem atque doctrinam, vera Religio est: cum autem Dæmonibus secundum eorum impiam superbiam, noxia superstitio.

Quomodo ergo verum Sacrificium? Audi quod sequitur: Quapropter qui Christianas litteras utriusque Testamenti sciunt, non hoc culpant in sacrilegis viribus Paganorum, quod construant templa, & insintuant Sacerdotia, & faciant Sacrificia, sed quod hæc Idolis & Dæmonibus exhibeant. Ergo secundum Divum Augustinum Pagani faciunt Sacrificia, tamen si peccent, & quidem gravissimè, ea exhibendo Idolis & Dæmonibus.

Sin autem exhibeant vero Deo, siquidem inculpabiliter ignorent Sacrificium novæ legis, abrogationem Sacrificiorum veteris legis, prohibitionem instituendi alia Sacrificia; quidni excusari debeant à peccato superstitionis, saltem formali?

Lessius lib. 2. de Justitia cap. 38. n. 28. videtur etiam eos excusare à peccato materiali. Probat primò: quia offerre Sacrificium est legis naturæ; atqui non apparet illis alia ratio sacrificandi, quæ sit convenientior, quàm ea, quæ offertur aliquid ex animalibus, vel frugibus terræ: ergo &c. Secundò: in statu naturæ fuissent licita hujusmodi Sacrificia; quia non habuissent aptiora & congruentiora naturæ: cur non etiam modò sint licita apud Judæos & Japonios, cum alia divinitus instituta non habeant?

Respondeo, habent institutum Sacrificium Eucharisticum; & quamvis illud nondum eis innotuerit, quid inde? Etiam Baptismus non innotuit, & alia Sacramenta legis novæ: ergo Circumcisio illis licet, aut remedium legis naturæ; Consequentia non valet. Ad summum

sequitur, eos excusari à peccato formali; sicut excusarentur; qui invincibiliter putarent adhuc licitum viris contrahere matrimonium cum pluribus uxoribus, ed quòd nondum ipsis innotuerit lex revocatoria dispensationis divinæ in veteri lege.

Liquet profectò, tametsi multis annis post promulgationem novæ legis, factam Jerosolymis in Pentecoste; legalium usus licitus & utilis fuerit; modò tamen post divulgationem novæ legis per præcipuas orbis partes; ceremonias veteris legis non solum mortuas, sed etiam mortiferas esse. si usurpentur ut præcepta; præsertim Sacrificia & Circumcisio: cum enim in his consistat principalis & quasi substantialis cultus Dei, utique cessante institutione & impositione Dei; eo ipso ex natura rei sunt intrinsicè mala; quia jam reverà non sunt Sacrificia vel Sacramentum.

Ex quo patet, quòd nequidem per homines possint sine peccato mortali restitui in illum statum, quia hoc esset contra intentionem Christi, instituentis in Ecclesia nova unum excellentissimum Sacrificium & sufficientissimum, itemque Sacramentum Baptismi, quòd longè excellentius est Circumcisione. Unde illa restitutio Sacrificii veteris legis & Circumcisionis, vel institutio novorum Sacrificiorum, cederet in maximam injuriam & summum contemptum Sacrificii & Sacramentorum novæ legis.

Interim Multa fieri prohibentur, quæ si facta fuerint, obtinent roboris firmitatem. extra de Reg. capi. 16. Ad Apostolicam. Sic ergo Sacrificia veteris legis, si rursum à potestate publica assumerentur sive ex ignorantia, sive ex malitia, ad protestandum summum Dei Dominium in vitam & mortem; non dubito quin forent vera Sacrificia; verumtamen ingrata Deo; quamvis internus affectus offerentium ex ignorantia inculpabili posset placere.

Dixi, Si à potestate publica assumerentur: quia disputant Doctores, an quilibet privatâ auctoritate possit instituere Sacrificia, aliquibus assensentibus, aliis negantibus. Magis placet sententia negativa; quia Sacrificium est signum aliquod commune, quo Deus speciali aliquâ ratione colitur; signa autem communia non possunt institui à privato, sed per legitimam seu publicam potestatem, ut patet in vocibus, & in Sacramentis, quæ non significant nisi ex communi institutione: jam autem Sacrificium est signum ad placitum, non minus quàm vox, vel Sacramentum. Unde si quis jam vellet abscindere arborem, ut significaret per illam destructionem idem, quod in veteri lege significabatur per occisionem ovis, nemo diceret illum sacrificare.

Sed contrâ primò; sicuti privatâ auctoritate possim instituere vocem aliquam ad significandum aliquid, quod antè non significavit,

16. Ceremonias veteris legis hodie sunt mortifera, si usurpentur ut præcepta.

Sacrificia & Circumcisio non possunt per homines restitui sibi mortali.

17. Si tamen Sacrificia restituerentur, forent vera Sacrificia.

Sacrificia institui nequit auctoritate privatâ.

18. Obiectio prima.

14. Probatur à simili.

1. Aug.

11. Alii qui hoc dicunt ex ignorantia inculpabili offerre sacrificium veteris legis, peccant.

13. Objicitur.

& omnes intelligunt me, ut contingit frequenter (inquit Joannes Pontius Sum. Theol. disp. 44. n. 117.) inter disputandum, cum substituius litteram A, vel B pro aliqua re, vel propositione; ita nihil impedit, quod minus quis velit coram aliquo interficere passerem ad significandum Dominium supremum Dei & suam subjectionem, & suppositâ declaratione suæ voluntatis, qui præsentem essent, cognoscerent, quod id intenderet, & consequenter tum sacrificaret passerem. Hæc ille.

Responsio. Respondeo; usurpare vocem ad hoc vel illud significandum, quod antea non significabat, non est instituire vocem, sed vocem institutam contra suam institutionem ad aliud significandum applicare; quod quidem licitum potest esse inter personas particulares hic & nunc ex mutua conventionem, quis tamen propterea dicet, illam vocem ad hoc significandum esse institutam; v. g. vocem homo ad significandum equum, pro quo in particulari colloquio posset substitui?

Quid sit institutio alicujus signi. Institutio secundum Philosophos non est aliud, quam volitio alicujus vel aliquorum habentium sufficientem auctoritatem, quâ voluerunt, ut cognita tali re, cognosceremus talem rem. Hæc autem auctoritas respectu vocum non residet in privata persona, cum sint signa humana politica in ordine ad commercium humanum, quod totum dissiparetur, si quilibet pro libitu posset uti quibuslibet vocibus ad aliquid significandum.

19. Objectio secundâ. Dissolutio. Dices secundò; non est eadem ratio de Sacramentis & Sacrificiis. Nam (inquit Dicastillo tract. 5. disp. 1. n. 35.) solum Deus, & Christus sunt Auctores Sacramentorum, & hæc fuerunt instituta pro communitate fidelium & instituta fuerunt signis significantibus communitati.

Non sufficit autem in signis ad placitum, quod signum placuerit isti vel illi, sed communitati, ut censetur significare illi ad placitum. Sacrificium verò, seclusâ lege & prohibitione, est aliquid, quod potest humanâ auctoritate fieri à quovis homine. Hæc ille.

Responsio. Sed hoc est quod queritur. Potest quidem Sacrificium institui humanâ auctoritate potius, quàm Sacramentum; quia Sacramentum est causa efficax gratiæ sanctificantis, quæ causalitas non est de essentia Sacrificii: num ideo à quolibet homine? Minimè; quia etiam Sacrificia instituta sunt pro communitate fidelium, idque signis ad placitum significantibus communitati.

Cæterum negare non volumus, quemlibet particularem hominem, seclusâ prohibitione, sibi ipsi posse eligere signum aliquod externum ad protestandum summum Dei Dominium, illumque recognoscendum tamquam auctorem vitæ & mortis: an autem hoc deberet appellari Sacrificium, maximè si omnes

homines solitariè viverent sine aliquo humano commercio, questio est de nomine.

Certè novæ voces ab aliquo inventæ, non censentur communitati significare, donec ab illa receptæ sint. Ipsi verò inventori, quidni significant? Et quidni illud sufficiat, ut simpliciter & absolutè dicantur voces significantiæ, & signa humana ad placitum, in casu in quo non esset ulla communitas humana? Non video quid obstat.

Sed quid disputo de casu metaphysico? Homo animal sociale est, ex natura sua appetens vivere in communitate perfecta, adeoque postulans signa communia. Et ideo mors Martyrum non fuit verum & proprium Sacrificium, quamvis assumpta fuisset in protestationem summi Domini Dei; quoniam ad hoc non fuit publicâ auctoritate instituta; immo nec privatâ ipsorum Martyrum, quia talis institutio fuisset contra præceptum Dei, qui sibi, ut supra ostendimus, reservavit institutionem Sacrificiorum, tam in veteri, quàm in nova lege.

At verò mors Christi ex divina institutione hoc significavit, ac propterea fuit verum Sacrificium; est illa institutio in morte Christi ipsi soli fuerit nota: quoniam signum sufficienter constituitur in ratione signi per ipsam institutionem auctoritate publicâ factam, antequam aliis patefieri. Sic quippe Adam tamquam caput & Princeps Reipublicæ humanæ imponens singulis rebus nomina sua, antequam formaretur Eva, eo ipso fecit illa esse signa publica istarum rerum.

Simili ergo modo JESUS CHRISTUS Dominus noster, supremus Princeps Ecclesiæ, Rex Regum & Dominus Dominantium eminenter in se habens voluntatem omnium hominum ad instituenda signa & Sacrificia, nullâ suâ necessitate, sed voluntate & potestate; non invitus, sed quia voluit, quando voluit, quomodo voluit, Sacerdos in æternum secundum Ordinem Melchisedech, seipsum hostiam puram & immaculatam, in ara crucis, morte intercedente, Deo Patri obtulit protestando suam subjectionem & ejus supremum Dominium in mortem & vitam.

Quid horum competit cæteris Martyribus? Nonne de illis dici potest, quia voluerunt, quando voluerunt, quomodo voluerunt, seipsum obtulerunt? Sanè non erat in eorum potestate, nisi removere se quatenus poterant se Tyrannis offerre, vel fugâ eripere: genus autem mortis & tempus nequidem removere. An fortè à Deo instituti erant Sacerdotes ad hujusmodi Sacrificium offerendum? Nullius talis institutio legitur.

Et quamquam ad essentialiorem rationem Sacrificii non requiratur Minister specialiter deus reliquis deputatus, sed possit Deus cuiusvis homini hanc potestatem relinquere; tamen convenientius est, ut aliquis ad hoc specialiter deputetur,

equidem in lege tam veteri quam noua fuit aliquis deputatus,

Immo etiam apud Ethnicos & in lege natura. Gen. 14.

Ipsi.

Trident.

22. Trident.

Missa habet verum & proprium sacrificium rationem sacrificii.

putetur, cum Sacrificium sit extraordinarius Dei cultus, nomine communitatis illi exhibendus, proinde administrationem non decet permitti. Unde in lege tam Moisaica, quam Euangelica non offeruntur Sacrificia, nisi à ministris ad hoc specialiter deputatis (quales pro Sacrificio Agni Paschalis erant Patres-familias) & qui sine tali deputatione Sacrificia offerre tentarunt, diuinitus sunt puniti, ut patet in Osa Rege 2. Paralip. 26. & Saule 1. Regum 13.

Immo etiam apud Ethnicos quidam particulariter huic muneri deputabantur: & in lege naturæ fuisse deputatos, colligitur ex Gen. 14. ubi pro ratione cur Melchisedech Rex Salem protulerit panem & vinum, illa offerendo in Sacrificium, allegatur v. 18. Erat enim Sacerdos Dei altissimi. Quamvis minimè constet, quinam præcisè in illa lege fuerint Sacerdotes: secundum plerosque autem tales fuerunt Primogeniti, & Principes familiarum. Unde Job. 1. legitur ipsum obtulisse holocausta: Cumq; in orbem transissent dies conuuiui, mirabat ad eos Iob, & sanctificabat illos, conuersusq; diluculo offerebat holocausta pro singulis, v. 5. Præter quos videntur alij alij ex speciali Dei instinctu sacrificasse, ut Abel & Jacob.

Atque hæc sufficiant de Sacrificio in communi. Quamquam autem varia fuerint Sacrificia in veteri lege: equidem teste Tridentino sess. 22. cap. 1. in fine: Bona omnia per illa significata, velut illorum omnium consummatio & perfectio complectitur unicum Sacrificium Eucharisticum, de quo ponitur

CONCLUSIO II.

Missa continet verum, & proprium novæ legis Sacrificium, oblatum & institutum à Christo in ultima Cæna.

Ita novissimè & clarissimè contra Hæreticos nostri temporis docet Concilium Tridentinum sess. 22. ubi cap. 1. sic incipit dicere: Quoniam sub priori Testamento, teste Apostolo Paulo, propter Levitici Sacerdotii imbecillitatem consummatio non erat; oportuit, Deo Patre misericordiarum ita ordinante, Sacerdotem alium secundum ordinem Melchisedech surgere Dominum nostrum Iesum Christum, qui posset omnes, quotquot sanctificandi essent, consummare, & ad perfectum adducere. Is igitur Deus & Dominus noster, etsi semel seipsum in ara Crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, ut æternam illic redemptionem operaretur: quia tamen per mortem Sacerdotum eius extinguendum non erat; in Cæna novissima, quæ nocte tradebatur, ut dilecta Sponsa sua Ecclesia visibile, sic

ut hominum natura exigit, relinqueret Sacrificium, quo cruentum illud semel in Cruce peragendum representaretur, eiusq; memoria in finem usque seculi permaneret, atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; Sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans, Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit, (id est, sacrificavit) ac sub eorundem rerum Symbolis, Apostolis, quos tunc novi Testamenti Sacerdotes constituerebat, ut sumerent, tradidit; & eisdem, eorumq; in Sacerdotio successoribus, ut offerrent (id est, sacrificarent) præcepit per hæc verba: Hoc facite in meam commemorationem; uti semper Catholica Ecclesia intellexit & docuit.

Atque hæc sit prima probatio hujus veritatis, scilicet perpetua Ecclesiæ Traditio à temporibus Apostolorum, quos celebrasse & alios sacrificare docuisse, testantur Lyurgia ab ipsis compositæ, ut Lyurgia Divi Jacobi & Divi Marci.

Scripta quoque Sanctorum Patrum quid aliud clamant, quàm Altaria, Sacerdotes, Sacrificia, & alia spectantia ad Sacrificium novæ legis? Quocirca liceat mihi hic dicere cum Magno Patre Divo Augustino lib. 4. de Baptismo cap. 24. Quod universa tenet Ecclesia, nec Concilys institutum, sed semper retentum est, non nisi auctoritate Apostolica traditum rectissime creditur.

Neque Traditionem istam, & unanimum Patrum consensum negant A catholicis; sed infanissimè dicunt totam Ecclesiam ferè ab initio in hoc errasse.

Et verò quid magis insolens & insanum, quàm æternam veritatem arguere de errore? Tu es Sacerdos in æternum (inquit Spiritus Sanctus per os David de Christo Psalmo 109. v. 4.) secundum ordinem Melchisedech. Si Christus Sacerdos in æternum, id est, usque in finem mundi; ergo jure Sacrificium, de quo Dan. 12. v. 11. Cum ablatum fuerit iuge Sacrificium, scilicet in fine mundi, instante die iudicii. Et quod amabò illud Sacrificium?

Certè non aliud, quàm Sacrificium Missæ, quod Christus quotidie offert, & offeret usque in finem mundi per suos ministros Sacerdotes. Sacerdotes, inquam, secundum ordinem Melchisedech, qui, ut constat ex Scriptura Gen. 14. non sacrificavit cruentè occidendo animalia, sed incruentè panem & vinum: ait enim v. 18. At verò Melchisedech Rex Salem proferens, id est, sacrificans, panem & vinum: erat enim Sacerdos Dei altissimi, benedixit ei (Abrahæ) & ait &c. unde cantat Ecclesia in Vesperis Festi Corporis Christi: Sacerdos in æternum Christus Dominus secundum ordinem Melchisedech panem & vinum obtulit.

Neque mea est hæc doctrina, quamvis alioquin mea, sed Sancti Cypriani Episcopi & Martyris lib. 2. Epistolâ 3. sub initium ubi sic scribit

23. Prima probatio ex Traditione.

Ang.

24. Secunda probatio ex Sacrificio Melchisedech, Esai. 109.

Dan. 12.

Gen. 14.

25. Typo novi Sacrificii. s. Cyprianus

scribit ad Cæcilium: In sacerdote Melchisedech Sacrificij Domini Sacramentum prefiguratum videmus, secundum quod Scriptura divina testatur & dicit: Et Melchisedech Rex Salem protulit panem & vinum. Fuit autem Sacerdos Dei summi, & benedixit Abraham. Quod autem Melchisedech typum Christi portaret, declarat in Psalmis Spiritus sanctus ex persona Patris ad Filium dicens: Ante luciferum genui te: Tu es Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

Quæris in quo ille ordo consistat? Qui ordo utique hic est de Sacrificio illo veniens, & inde descendens, quod Melchisedech Sacerdos Dei summi fuit, quod panem & vinum obtulit, quod Abraham benedixit. Nam quis magis Sacerdos Dei summi, quam Dominus noster Iesus Christus? Qui Sacrificium Deo Patri obtulit: & obtulit hoc idem quod Melchisedech obtulerat, id est, panem & vinum, suum scilicet Corpus & Sanguinem sub speciebus panis & vini.

Cæteroquin si solum cruento seipsum obtulit in ara Crucis, cur potius dicitur Sacerdos secundum ordinem Melchisedech, quam secundum ordinem Noë, Aaron &c. ? Neque enim Sacrificium Melchisedech majorem habet convenientiam, imò minorem cum Sacrificio cruento, quam Sacrificium Noë, Aaron &c.

26.
Novatores
respondent
Melchise-
dech non
sacrificasse
panem &
vinum.

Ad hanc probationem respondent Novatores: Melchisedech non sacrificasse, sed protulisse panem & vinum ad epulandum, & milites Abraham confortandos. Imò videtur non fuisse Sacerdos, cum vox Hebræa etiam significet Principem, ut colligitur ex secundi Regum 8. v. 18. ubi 70. vertunt: *Principes aulae*. Et quamquam Sacerdos fuisset, non adfertur Gen. 14. ratio, cur protulerit panem & vinum, sed cur Abraham benedixerit.

Rejiciuntur.

Si credere fas est magis Hæreticis, quam toti Ecclesiæ, quæ semper retulit illa verba: *Erat enim Sacerdos Dei altissimi*, ad oblationem panis & vini; est in Hebræo sit: *Et erat Sacerdos: siquidem omnes Codices Hebræi, imò & Græci & Chaldaici terminant periodum in voce altissimi*. Quare non potest illud conjungi cum sequentibus: *Et benedixit*; sed debet superioribus illis annexi: *Protulit panem & vinum*.

Particula
conjunctiva
apud He-
bræos sæpè
obtinere lo-
cum causa-
lis.
Gen. 20.
Gen. 27.

Accedit, particulam conjunctivam apud Hebræos sæpissimè locum obtinere causalis. Exempla sunt ad manus. Gen. 20. v. 3. ubi Latina legunt: *Et moriens propter mulierem, quam tulisti, habet enim virum*. In Hebræo erat: *Et ipsa habet virum*. Cap. 27. v. 36. ubi nos legimus: *Supplantavit enim me*; in Hebræo erat: *Et supplantavit me*. Similiter cap. 30. v. 27. Experimento didici, quia benedixit mihi Dominus. Hebræi legunt: *Et benedixit mihi Dominus*.

Gen. 30.

27.

Rabini ap-
pellant pa-
nem & vi-
num obla-
tionem &
libamen.

Ad primum (teste Genebrardo in Chronologia in principio tertie ætatis) veteres Rabini (si fortè illis malint credere, quam Sanctis Patribus) ne quis putaret fuisse panem & vinum commune, appellant oblationem & libamen, quæ prius utique sacro ritu Deo oblata

fuerant tamquam Sacrificium pacificum in gratiarum actionem pro obtenta victoria, ac deinde Abraham & sociis distributa, sicut in Sacrificiis pacificis fieri solebat. Levit. cap. 7. v. 11. & sequentibus: *Hæc est lex hostiæ pacificorum, quæ offerretur Domino*. Si pro gratiarum actione oblatio fuerit, offerent panes absque fermento &c. panes quoque fermentatos, cum hostia gratiarum, quæ immolatur pro pacificis: ex quibus unus pro primitiis offerretur Domino, & erit Sacerdotis, qui fundet hostiæ sanguinem; cuius carnes eadem comedentur die, nec remanebit ex eis quidquam usque mane.

Frustra ergo Calvinus ex eo, quod Abraham, & milites ejus hoc pane & vino refecti fuerint (quod tamen hic non dicitur, imò jam antè refectos fuisse, satis insinuat v. 24. juncto versu 11.) contendit ea non fuisse Deo oblata, quod hic satis clarè dicitur, & optimè cum refectione cohereret.

Et verò dubitabimus, an Melchisedech fuerit verus Sacerdos? Non solum omnes versiones, Græca, Chaldaica & Latina id demonstrant; sed etiam ipse Apostolus ad Hebræos 7. qui sic legit v. 1. *Hic enim Melchisedech Rex Salem Sacerdos Dei summi*. Ut propterea ineptè Hæretici opponant unicum locum, in quo vox Hebræa mindus propriè videtur sumi pro Principe. Plura vide de hoc argumento apud Bellarminum lib. 1. de Missa cap. 6. & alios Controversistas.

Venio ad tertiam probationem nostræ Conclusionis, quam accipio cum Concilio Tridentino sess. 22. cap. 1. ex Malachiæ 1. cap. ubi v. 10. & 11. dicit Dominus exercituum: *Non est mihi voluntas in vobis (Sacerdotibus veteris legis) & munus non suscipiam de manu vestra. Ab ortu enim solis usque ad occasum magnum est nomen meum in Gentibus: & in omni loco sacrificatur & offertur nomen meo oblatio munda: quia magnum est nomen meum in Gentibus*.

Sed quæ illa oblatio? Utique Sacrificium Eucharisticum, ut testatur Tridentinum supra his verbis: *Et hæc quidem illa munda oblatio est, quæ nullâ indignitate aut malitiâ offerentium inquinari potest: quam Dominus per Malachiam nominat suo, quod magnum futurum esset in Gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit*.

Siquidem reprobat Judæorum Sacrificiis, Deus ibi promittit successurum novum, successurum, dico, apud Christianos, cum dicat: *Offertur nomini meo*; apud alias namque Gentes non Deo, sed dæmonis sacrificatur. Et quamvis fortè aliqua sacrificent vero Deo; equidem illæ sunt tam paucæ, ut dici non poterit: *In omni loco*.

Si dixeris cum Hæreticis, per Sacrificium ibi intelligi omnia bona opera; neutiquam autem Sacrificium propriè dictum: falsitas patet primò ex antithesi, quæ fit inter Sacrificia vetera, & novum quod prophetatur; adeoque sicuti illa, sic & hoc est propriè Sacrificium. Deinde

Sect. 1. De Natura & essentia Sacrificii. Concl. 2. 387

Deinde prædicatur ibi Sacrificium noviter institutum, reliquis abrogatis; porro bona opera Christianorum, utpote juris naturæ, non sunt noviter instituta, nec bona opera Judæorum reprobanda.

Tertiò Sacrificium illud dicitur, *Oblatio munda*, nempe ex se, & sine ordine ad Ministrum; cujusmodi non sunt opera Christianorum, quæ ex intentione vel malitia operantium facile inquinantur; præsertim in sententia Hæreticorum, qui docent, omnia nostra opera ex se esse peccata & immunda.

Probatur Conclusio quartò ex Apostolo 1. Cor. 10. v. 21. *non potestis mensa Domini participare esse & mensa Dæmoniorum.* Per mensam, juxta Tridentinum supra, altare utrobique intelligit, satisque patet ex contextu: nam præmiserat v. 18. *Nonne qui edunt hostias participes sunt altaris?*

Accedat testimonium ejusdem Apostoli ad Heb. 13. v. 10. *Habemus, inquit, altare, de quo edere non habent potestatem, qui tabernaculo deserviunt.* Altare, inquam, distinctum ab altari Crucis, cum Apostolis loquatur de aliquo, quod etiam suo tempore erat in usu: ergo habemus quoque Sacrificium, cum altare & Sacrificium sint correlativa, nec detur altare apud ullas Gentes, nisi propter Sacrificium.

Profectò cum Sacrificium inter actus Religionis externos sit perfectissimus, tantamque habeat cum natura rationali in statu viæ congruentiam, ut vix ulla Gens, quæ alicujus Numinis live veri, live putativi persuasionem habuit, illo caruerit; quomodo credibile erit, Christum populum Christianum, utique reliquis omnibus perfectiorem, & tum in vivendo, tum in colendo Deo, naturæ rationali conformiorem, omni Sacrificio carere voluisse?

Dices; quia Christus est unicus Sacerdos, & quidem in æternum, teste Apostolo ad Hebræos 7. ubi postquam dixisset Aaronicos Sacerdotes fuisse plures, idcirco, quòd morte prohiberentur permanere, subjungit v. 24. & 25. *Hic autem eo quòd maneat in æternum, sempiternum habet Sacerdotium.* Unde & salvare in perpetuum potest accedentes per semetipsum ad Deum: semper vivens ad interpellandum pro nobis. Et prosequitur: *Talis enim decebat ut nobis esset Pontifex sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, & excelsior cælis factus: qui non habet necessitatem quotidie, quemadmodum Sacerdotes, prius pro suis delictis hostias offerre, deinde pro populi: hoc enim fecit semel, seipsum offerendo, scilicet cruentem in Cruce.*

Quod aliis verbis repetit cap. 10. v. 11. & sequentibus dicens: *Et omnis quidem Sacerdos preslo est quotidie ministrans & easdem sæpè offerens hostias, que nunquam possunt auferre peccata: hic autem unam pro peccatis offerens hostiam, in sempiternum sedet in dextera Dei, de cætero expectans,*

donec ponantur inimici eius scabellum pedum eius. Una enim oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos.

Respondeo: Christus à Paulo vocatur unicus Sacerdos, sicut dicitur unus Pastor, & unus Magister; quia videlicet non habet Sacerdotes sibi succedentes in eadem potestate & auctoritate sicut habebant Sacerdotes Aaronici, & sicut habet hodie Pontifex Romanus. Ergo non habet Vicarios Sacerdotes; negatur Consequentia; imò hujusmodi habere sequitur manifestè ex illa Scriptura. Etenim si sempiternum habeat Sacerdotium, illudque non debeat esse otiosum, nec tamen per se exerceat, consentaneum planè est, quòd debeat habere Sacerdotes Vicarios, per quos sacrificet, sicut habet Vicarios Pastores & Magistros, per quos ovibus & discipulis suis providet de congruis pascuis & doctrinis.

Unde Tridentinum supra sic argumentatur: *Is igitur Deus & Dominus noster, etsi semel seipsum in ara Crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, ut æternam illis redemptionem operaretur; quia tamen per mortem Sacerdotium eius extinguendum non erat, ideo in Cena novissima &c. in cruentum instituit Sacrificium: non propter insufficientiam Sacrificii cruenti ad remissionem omnium peccatorum, sed ut Dilecta Sponsa sua Ecclesia (utor verbis Tridentini) visibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret Sacrificiam, quo cruentum illud semel in Cruce peragendum representaretur; eiusque memoria in finem usque seculi permaneret, atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, qua à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur.*

Quamvis enim virtus illa sit quodammodo infinita, non est tamen hominibus immediate applicata (alioquin omnes salvarentur) sed opus est aliis mediis, v.g. operibus meritoriiis, Sacramentis &c. quibus applicetur; atque inter alia convenientissimum est Sacrificium. Quocirca sicut Sacramenta non sunt superflua, ita nec Sacrificium in nova lege; & quemadmodum illa non arguunt insufficientiam Passionis Christi, ita nec hoc Sacrificium insufficientiam Sacrificii cruenti.

Quod expressis verbis definit Concilium Tridentinum sess. 22. can. 4. qui sic se habet: *Si quis dixerit blasphemiam irrogari sanctissimo Christi Sacrificio in Cruce peracto, per Missæ Sacrificium, aut illi per hoc derogari, anathema sit.* Jam autem Apostolus supra solum negat talem repetitionem Sacrificii, qualis fiebat in lege veteri, in qua, propter insufficientiam & inefficaciam Sacrificii præcedentis, oportebat repetere aliud & aliud, quod adderet novum meritum, & novam satisfactionem ad merendum & satisfaciendum de novo.

Quo sanè modo non offertur Missæ Sacrificium, sed à Christo non jam stante, sed sedente in dextera Dei, hoc est, non amplius merente

32.
ad quam respondetur

argumento delumpto ex Tridentino.

33.
deficiente per Missæ Sacrificium non derogari Sacrificio cruento.

30.
Quæritur probatio sumpta ex Apostolo. 1. Cor. 10.

Hebr. 13.

31.
Obiectio ex eodem. Hebr. 7.

10.

merente aut satisfaciente, sed applicante me-
rita & satisfactionem prioris Sacrificii, per ob-
lationem quotidianam Sacrificii incruenti;
quæ repetita maxime commendat efficaciam
infinitam sacrificii cruenti, utpote cujus vir-
tus exhauriri aut diminui non potest per tot
alias applicationes ejusdem virtutis.

34. Infantia
Hæresico-
rum solvi-
tur,
Sed instant Hæretici primò; non constat ex
Euangelio, quòd Christus obtulerit incruen-
tum Sacrificium, aut præcepit Apostolis il-
lud offerre.

Luc. 22
Respondeo, utrumque satis colligi ex ver-
bis Christi Luc. 22. v. 19. *Et accepto pane gra-
tias egit, & fregit, & dedit eis dicens: Hoc est
Corpus meum, quòd pro vobis datur: hoc facite in
meam commemorationem.* Ubi ly datur, utpote
verbum præsentis temporis, significat in ulti-
ma Cæna fuisse oblatum Sacrificium verum
propitiatorium pro peccatis.

c
p
Si inferas: Ergo cruentum Sacrificium fuit
superfluum. Respondeo; omnia alia merita
Christi de se erant sufficientia ad totius mundi
redemptionem, nihilominus ex decreto Dei
per mortem debebant consummari.

35. Explican-
tur verba
Christi
Luc. 22.
v. 20.
Hic est calix
&c.
Nec obstant verba Christi apud eundem
Euangelistam eodem cap. v. 20. *Hic est Calix
novum Testamentum in meo Sanguine; qui pro vo-
bis fundetur:* nam in Græcis exemplaribus
legitur in præsentem, *Funditur.* Interim hu-
jus disconvenientiæ ratio esse potest, quòd
Spiritus Sanctus ostendere voluerit, Christum
intendisse significare immolationem mox fu-
turam in ara Crucis, & simul præsens myste-
rium, quod tunc peragebat.

Confirmatur I. quia relativum *Qui*, non
refertur ad Sanguinem, sed ad Calicem, ut
patet ex Græco; atqui Sanguis Christi in Sa-
crificio cruento non est effusus per calicem: er-
go illa effusio, de qua Christus ibi loquitur,
principaliter intelligitur de Sacrificio incruen-
to.

Confirmatur II. quia Christus confirma-
vit novum Testamentum ad modum, quo ve-
tus confirmatum fuit; atqui vetus confirma-
tum fuit per actualem effusionem sanguinis ho-
stiæ immolatæ super filios Israël: ergo Chri-
stus hic confirmans novum Testamentum, ob-
tulit seipsum, & suum Sanguinem fudit in ora
Apostolorum. Probat Major; quia Christus
Matth. 26.
dicens: *Hic est enim Sanguis*

Exod. 24.
meus novi Testamenti, alludit ad verba Moysi
exodi 24. v. 8. *Hic est sanguis fæderis, quod pe-
pigit dominus vobiscum.*

36. Objectio.
Contra; si est testamentum: ergo non est
Sacrificium; nam per testamentum testator
aliquid largitur; per Sacrificium autem nos
Deo aliquid offerimus.

Prima so-
lutio.
Respondeo primò; Eucharistiam non dici
testamentum, sed sanguinem novi Testamenti,
id est, quò novum Testamentum confirmatum
& stabilitum est. Atque hoc modo rectè re-

spondet figuratum figuræ: propriè enim san-
guis, quo Moyses populum aspersit, non erat
ipsum vetus testamentum, sed erat veluti con-
firmatio ejus.

Secundò
Respondeo secundò Negando Consequen-
tiam; quia sacrificare non est aliquid offerre
sive donare Deo ut ponamus in ejus Dominio
id, quod antea erat nostrum; sed est per im-
mutationem alicujus rei protestari Deum esse
auctorem vitæ & mortis nostræ. Possimus
autem simul accipere à Deo victimam, quam
ei offeramus: sicut si Deus olim alicui dedisset
ovem, ut eam ipsi immolaret.

Sic igitur idem sanguis, quo novum testa-
mentum confirmatum est, potest etiam in Dei
cultum & Sacrificium consecrari, & eadem res
(Corpus scilicet & Sanguis Christi) quæ nobis
datur à Deo, & à Christo in hereditatem hu-
jus vitæ, & in signum suæ voluntatis, atque
æternæ hereditatis testamentò donata est, po-
test, & debet Deo à nobis offerri in ejus ho-
norem ac sacrificium: nihil enim magis decens
aut conveniens esse potest, quàm ut donis, quæ
nobis Deus contulit, ipsum colamus ac vene-
remur juxta illud 1. Paralip. cap. 29. v. 14.
*Tua sunt omnia, & quæ de manu tua accepimus, de-
damus tibi.*

Et hoc ipsum indicavit nobis Christus ver-
bis illis: *Hoc facite*, id est, sacrificate Corpus
& Sanguinem meum, quæ vobis hic trado sub
speciebus panis & vini, *in meam commemora-
tionem.* Ita verba ista semper intellexit Ecclesia,
teste Tridentino sess. 22. cap. 1. colligiturque
ex aliis Scripturis.

Sic quippe Levit. 15. v. 14. præcipitur ho-
mini, qui sanatus fuerit à fluxu seminis: *Die
octavo sumet duos turtures, aut duos pullos columbe
&c. dabitq; eos Sacerdoti.* Sequitur v. 15. *Qui
faciet unum pro peccato, & alterum in holocaustum.*
Ubi *Facere*, ut manifestum est, idem significat
quòd *Sacrificare.*

Simili modo loquitur alia Scriptura 3. Reg.
18. v. 23. *Dentur nobis* (inquit Elias ad popu-
lum Israël) *duo boves, & illi eligant sibi bovem
unum, & in frustra cedentes ponant super ligna, ig-
nem autem non supponent: & ego faciam bovem
alterum &c.*

Mirum sanè si admittatur Christus in Cruce
sacrificasse, & non in ultima Cæna: etenim
actio illa in ultima Cæna ex se apparebat sa-
cra; nam elevatis oculis in cælum gratias egit,
benedixit, fregit &c. mors autem nihil tale
præ se ferebat.

Sed quid inde? Dicit aliquis; non omnis
actio sacra est verum & propriè dictum Sacri-
fificium. Et verò actio Christi in ultima Cæ-
na, ac per consequens Sacrificium Missæ,
quid aliud est, quàm commemoratio Sacri-
ficii cruenti? *Hoc facite* (inquit Christus) *in
meam commemorationem.* Et Tridentinum supra:
Ut dilecta sponsa sua visibile, sicut hominum natura

ra exigit, relinqueret Sacrificium, quo cruentum illud semel in Cruce peragendum representaretur, usque memoria in finem usque seculi permaneret. Commemoratio autem Nativitatis Christi, nonne proprie nativitas?

Præterea, si est Sacrificium representativum, jam aliud Ecclesia offert quàm Christus obtulit in ultima Cœna. Ipse enim sacrificavit representando passionem futuram, nos vero sacrificamus representando passionem præteritam.

Respondeo ad ultimum: sicut nos credimus idem quod Prophetæ crediderunt, licet ipsi crediderint Christum passurum; nos autem credamus cum passum: sic facimus idem, id est, idem Sacrificium offerimus, representando mortem præteritam, quod Christus obtulit representando mortem futuram: immo si vellemus nunc representare futuram, non faceremus quod Christus fecit; siquidem mors Christi amplius non est futura: Christus enim resurgens ex mortuis iam non moritur, mors illi ultra non dominabitur. Rom. 6. v. 9.

Alioquin neque idem Sacramentum Eucharistiæ fideles hodie acciperent, quod Apostoli in ultima Cœna acceperunt: nam & hoc celebrari debet in memoria passionis, ut testatur Apostolus 1. Cor. 11. v. 26. dicens: Quotiescumque manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis donec veniat. Contrarium autem ab omnibus admittitur. Et merito, quia representatio illa sive annuntiatio: minime ingreditur essentiam Sacramenti. Num forte essentiam Sacrificii incurrit? Nequaquam, ut patet ex Conclusione prima.

Ex quo haud difficile est respondere ad primum: neque enim ideo Missa est Sacrificium incurrit, quia est commemoratio Sacrificii cruenti, hoc enim etiam fit in Vesperis, vel Officio divino; sed quia simul est oblatio nova cum reali immutatione rei sensibilis ad protestandum summum dominium Dei in vitam & mortem.

De qua utique oblatione, antequam latius discurre, placet pro fine Conclusionis: exscribere primum Canonem Concilii Tridentini sess. 22. Si quis dixerit in Missa non offerri Deo verum & proprium Sacrificium, aut quod offerri non sit aliud, quàm nobis Christum ad manducandum & bibendum, anathema sit. Ergo fidei est, quod in Missa offeratur Deo verum & proprium Sacrificium. In Missa, inquam, hoc est, quod inter ritus Missæ aliquis sit, qui proprie Sacrificium dicerebeat. Quæris à me, quis ille? Respondeo:

CONCLUSIO III.

Sacrificium novæ Legis consistit essentialiter in sola consecratione, idque unius speciei, quam consecratio alterius, & sumptio utriusque jure divino integraliter complent.

Hæc Conclusio diversas partes includit, quæ sunt distinguendæ & sigillatim probandæ. Præmitto autem nomine Sacrificii proprie intelligi ipsam actionem sacrificandi, ut patet ex Conclusione prima. Nihilominus frequenter etiam sumitur pro ipsa re, quæ sacrificatur, sive victima ipsius Sacrificii, quæ est veluti illius materia, actione sacrificativa se habente instar formæ. Hæc ratione Synodus Tridentina sess. 22. in proemio vocat Eucharistiam verum & singulare Sacrificium ibi: De ea (Eucharistiâ) quatenus verum & singulare sacrificium est, Spiritus Sancti illustratione edocta, hæc, quæ sequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis predicanda decernit.

Ex quo patet, quomodo eadem res sub diversa consideratione potest simul esse Sacramentum, & Sacrificium. Sacramentum utique, quatenus est signum gratiæ; Sacrificium verò, quatenus offertur, & realem sui immutationem ad protestandum summum Dei dominium in vitam & mortem. Etenim nihil repugnat per idem signum Deum significare gratiam, & nos reverentiam ipsi debitam; sicuti per Circumcisionem circumcisi significabat fidem in Christum venturum; & Deus Christum, à se mittendum, & gratiam quæ per Circumcisionem dabatur.

Eodem modo usurpat ly Sacrificium Divus Aug. lib. 22. de Civit. cap. 10. dicens. Nos Martyribus nostris non templa sicut Diis, sed memorias sicut hominibus mortuis, quorum apud Deum vivunt spiritus, fabricamus: nec ibi erigimus altaria, in quibus sacrificemus Martyribus; sed unum Deo, & Martyrum, & nostro Sacrificium immolamus. Ipsum verò Sacrificium (id est victima Sacrificii) Corpus est Christi, quod non offertur ipsis. Sed de hac victima sive hostia Sacrificii novæ legis Conclusione sequenti. In præsentia ago de actione sacrificativa, quæ propriissimè est, & dicitur Sacrificium.

Sit ergo propositio prima: Sacrificium novæ legis consistit essentialiter in consecratione. Probat ex definitione Sacrificii supra Conclusione prima; quia consecratio est immutatio rei sensibilis; sive quod in idem redit: est oblatio rei sensibilis per immutationem ejus, legitime instituta ad protestandum summum Dei dominium in vitam & mortem.

41. Per ly Sacrificium significatur proprie actio sacrificandi.

Sæpe pro re sacrificata sumitur.

Idem potest simul esse Sacramentum & Sacrificium.

D. Augustinus.

42. Essentia Sacrificii essentialiter in consecratione consistit.

Secunda.

39. fabricat secundum idem hodie sacrificium offerri, quod Christus obtulit.

Rom. 6.

Idem hodie accipiuntur Sacramentum, quod Apostolus accepit.

40. Solitur prima oblatio.

Trident.

Probatur ex Tridentino,

Quod sit oblatio, colligitur primò ex Concilio Tridentino Sess. 22. cap. 1. ibi: *Sacerdos in secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarat, Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit.* Non aliter quàm per consecrationem: ergo &c.

S. Ambrosii.

Unde scitè Divus Ambrosius in Psal. 38. ad vers. 7. *Veritatem in imagine pertransit homo: Ipse (Christus) offerre manifestatur in nobis, cuius sermo sanctificat sacrificium, quod offerimus.* Et quis ille sermo præter verba consecrationis? Nam per reliqua omnia (utor verbis Divi Ambrosii lib. 4. de Sacramentis cap. 4.) quæ dicuntur laus Deo deferretur &c. ubi venit ut consecratur Venerabile Sacramentum, iam non suis sermonibus Sacerdos, sed utitur sermonibus Christi. Ergo sermo Christi hoc consecrat Sacramentum. Cùmque idem sit Sacramentum & Sacrificium, sermo Christi (utique verba consecrationis) hoc consecrat Sacrificium: ergo consecratio est actio sacrificativa; & per consequens oblatio.

43. & forma Sacerdotii.

Colligitur II. ex forma Sacerdotii, quæ talis est: *Accipe potestatem offerendi sacrificium in Ecclesia pro vivis & mortuis &c.* id est, secundum communem interpretationem, consecrandi Corpus & Sanguinem Christi. Ergo consecrare est offerre. Nec video quid apparenter possit objici, & ideo superfluo referendis auctoritatibus aliorum Patrum, quæ in magna copia ab aliis ad hoc propositum adferuntur.

44. Difficultas proponitur.

Præcipua difficultas est in modo, quo per consecrationem immutatur res sensibilis. Quippe hostia principalis, ut iam suppono: ex infra dicendis, est ipse Christus, sive Corpus & Sanguis Christi, quæ neque sensibilibus sunt, in Eucharistia, neque si essent, realiter immutantur per consecrationem, id est, destruantur, sed potius de novo producuntur, saltem secundum quid, per novam præsentialitatem.

Ad hostiam Sacrificii sufficit sensibilitas per accidens.

Verùm quod concernit sensibilitatem, constat Christum secundum se rem esse sensibilem; nec hoc solum, sed etiam in Sacramento, quamvis per accidens tantum, ratione scilicet verborum & specierum: interim, sicut ad Sacramentum sufficit talis sensibilitas, quidni etiam ad hostiam Sacrificii? Porro modum immutationis varii varium excogitarunt.

An requiritur destructio hostiæ?

Primò aliqui respondent neququam requiri destructionem hostiæ, sed abundè sufficere productionem, quando scilicet illud, quod producit, nobilius est, quàm quod destruitur: ut olim contigit in sacrificio thuris, id enim quod offerebatur, non erat substantia thuris ut supra notavimus, sed suffitus potius, vel odor, qui producebatur, & qui aptior erat ad cultum Dei.

45. Sententia negans displicet Lugoni.

Hæc sententia displicet Lugoni disp. 19. n. 53. quia est contra communem concipiendi & loquendi modum dicere, rem aliquam quando producit sacrificari; potuissetque Sacrificium offerri Deo, generando filios, vel

applicando alias causas naturales ad similes procreationes, vel productiones efficiendas. Deinde templi constructio vel alterius rei incultum Dei, esset verum Sacrificium, & templum illud de novo factum diceretur verè sacrificatum: quod sanè est omnino mutare conceptum & vocem sacrificii. Denique de ratione omnis rei sacrificatæ est, quod sit res permanens: quare ille suffitus, cùm esset res valde transiens, non videtur materia apta, ut sacrificaretur.

Respondeo ad ultimum; per rem permanentem Doctores communiter intelligunt quamlibet rem distinctam à vocibus, adeoque odor ille erat res sufficienter permanens, ut esset hostia Sacrificii.

Præterea, est odor ille fuerit hostia principalis; equidem ipsum thus erat hostia secundaria, utpote ejus destructionem odor ille infallibiliter consequebatur, tamquam effectus suam causam. Similiter dico in Sacrificio Eucharistico præter hostiam principalem, Corpus scilicet & sanguinem Christi, aliam esse hostiam minùs principalem, quæ ad productionem illius ex decreto Dei infallibiliter destruitur, scilicet panis & vini substantia. Quid simile reperitur in generatione prolium, vel constructione templi?

Valquez disp. 222. cap. 7. & 8. conatur ostendere destructionem physicam rei, quæ sacrificatur, minimè esse necessariam ad Sacrificium commemorativum seu representativum alterius Sacrificii, in quo fuit facta vera destructio. Vide ipsum. Jam autem Sacrificium novæ legis est commemorativum Sacrificii cruenti, in quo hostia reverè fuit destructa, ideoque sufficienter significat idem, quod mors realis Christi significabat, scilicet Deum Auctorem vitæ & mortis.

Sed contra; Sacrificia veteris legis, inquit Cardinalis supra n. 57. representabant etiam Christi mortem, & immolationem futuram: non tamen sufficeret hoc, ut illa essent verè Sacrificia, nisi in seipsis continerent realiter destructionem alicujus rei tunc sacrificatæ.

Respondet Valquez primò; in Sacrificiis antiquis licet daretur representatio mortis Christi, non tamen intervenisse Christum realiter præsentem; quemadmodum intervenit in Sacrificio Eucharistico. Secundò, Sacrificia veteris legis, non ideo fuisse Sacrificia, quia mortem Christi representabant; sed quia immutatione rei oblatæ denotabant Deum Auctorem vitæ & mortis, quem eodem modo denotarent, ac proinde Sacrificia essent, si Christus nec futurus, nec moriturus esset, quocirca representatio mortis Christi in his Sacrificiis, ad rationem & essentiam immolationis non pertinebat, sed ei accidentariè conjungebatur: at verò tota ratio Sacrificii Missæ, quo Christus immolari dicitur, est ipsa representatio

tatio mortis Christi, atque ita eâ sublatâ, tota ratio veri & proprii Sacrificii tolleretur.

Hanc secundam disparitatem non tangit Eminentissimus; contra primam autem opponit: quia licet adesset in tragœdia præfens Rex ipse, qui olim vulneratus fuit, & repræsentativè vulneraretur, non tamen verè & realiter diceretur vulnerari: item licet Filia Jephthæ, quæ olim fuit sacrificata, nunc resurgeret & adesset in tragœdia, quâ sua mors repræsentaretur, non diceretur nunc verè & propriè sacrificari; alioquin sufficeret etiam, quod recitaret suam mortem: jam enim ipsâ recitatione commemoraretur illud Sacrificium, & illa mors; atque ideo diceretur nunc in illa recitatione verè sacrificari Sacrificio non cruento, sed commemorativo, quod ridiculum esset.

48.
 trigram
 impagnat
 Lugo,

Si dixeris; recitatio isthæc non est aliqua actio exercita circa rem quæ sacrificatur. Contra, inquit Lugo n. 59. Sacrificium in suo conceptu tam dicit destructionem, quàm actionem: ergo si sufficit repræsentatio destructionis, etiam sufficit repræsentatio actionis. Deinde posset aliquis in tragœdia repræsentare thurificationem, quam olim exhibuit Deo, imponendo thuribulo thus & carbones, sed sine igne; & tamen ibi non erit vera thurificatio, cum verè non accendatur thus: ergo similiter, licet Christus in suo corpore exerceat nunc aliquam actionem, quæ repræsentat mortem præteritam & sacrificionem præteritam; hoc tamen non sufficit, ut istud dicatur verum & proprium Sacrificium, cum non sit destructio, sed repræsentatio destructionis.

Ratio autem à priori est: quia licet ista repræsentatio significet sufficienter Sacrificium præteritum, non tamen significat immediate per hoc præcisè id, quod significabat Sacrificium illud, scilicet notam submissionis internæ; est enim signum quasi reflexum, significans illud aliud Sacrificium, quod erat signum directum; signum autem reflexum non potest ex hoc præcisè, quod significet aliud signum, participare essentiam illius signi directi, quod per ipsum significatur. Ita Lugo.

Equidem facile responderi posset, Sacrificium incruentum novæ legis non esse meram repræsentationem Sacrificii cruenti, sed talem repræsentationem, quæ adjunctam habeat ex sua institutione destructionem substantiæ panis & vini, & immutationem Christi per productionem novæ præsentialitatis; adeoque non tantum esse signum reflexum summi Domini Dei in vitam & mortem, sed etiam directum; ita quod consecratio foret vera sacrificatio Christi, tametsi Christus numquam fuisset mortuus.

Quid si enim Christus venisset in carne impassibili, num ideo non potuisset nobis dare carnem suam ad manducandum, & Sanguinem suum ad bibendum sub speciebus panis & vini;

tum in signum excellentissimæ charitatis, tum in signum summi Domini Dei in omnes res creatas, ratione cujus potest eas destruere, & producere simpliciter, vel secundum quid, ex parte, vel ex toto pro libitu suo? Non video vel apparentem repugnantiam. Atque ex hoc patet responsio ad secundam disparitatem Vasquezii.

Cæterum quia Lugo continuè urget necessitatem destructionis hostiæ principalis (quam tamen non satis probat) propterea alii dicunt sufficere ad veram rationem Sacrificii, quod ex vi verborum separatim ponantur Corpus & Sanguis Christi: puta solum Corpus sub speciebus panis, & Sanguis sub speciebus vini; quæ separatim est mystica destructio hostiæ principalis. Quod autem requiratur physica & realis destructio, maxime in Sacrificio commemorativo, unde constat?

Objicit Lugo supra nu. 61. Si ictu gladii percuteretur ovis in Sacrificio, Deus tamen miraculosè penetraret gladium cum gutture ovis, ita ut non sequeretur abscissio, nec vulneratio, verè non diceretur ovis sacrificata; quia licet de se ictus sufficeret ad occisionem, re tamen verè non fuit secuta occisio. Sic etiam contingit in præsentibus.

Adde concomitantiam Corporis & Sanguinis in Eucharistia esse naturalem. Unde verba non petunt ut Corpus ponatur separatim, sed (si ita fas est dicere) exigendo quod ponatur Corpus, exigunt quasi mediatè, & consequenter, quod ponatur etiam Sanguis.

Denique in triduo mortis per verba non fuisset facta illa mystica separatio, sed fuissent posita separata, quæ jam re ipsâ erant separata: quare sicut qui corpus & sanguinem ovis jam occidit percuteret in illo loco, non diceretur sacrificare; ille enim non separaret unum ab alio: sic in triduo, cum jam Christus esset occisus realiter, non conferretur ullo modo occidi per consecrationem, cum per ipsam non separarentur ejus partes, quæ jam supponebantur separata.

Respondeo; quidquid sit de Sacrificio ovis in veteri lege, quod erat Sacrificium cruentum & absolutum, consistens in reali maceratione ovis, saltem per divisionem partium, est Deus miraculosè vitam ejus conservasset; liquet profectò disparem esse rationem Sacrificii novæ legis, quod est incruentum & mysticum: quidni ergo ad veritatem ejus sufficiat incruenta & mystica separatio partium? Certè realis impossibilis est: *Scientes quòd Christus resurgens ex mortuis, iam non moritur, mors illi ultra non dominabitur.* Rom. 6. v. 9.

Et licet verba non petant separationem; equidem præcisè ex vi suæ significationis, non ponunt sub speciebus nisi alteram partem, ita quod vera esset significatio formæ, etsi una pars

50.
 An sufficiat
 mystica de-
 structio ho-
 stiæ princi-
 palis.

51.
 Obiectio ex
 Lugone.

52.
 Responsio.

Datur dispa-
 ritas inter
 Sacrificium
 novæ & ve-
 teris legis,
 Rom. 6.

49.
 suspensio
 incruentum à
 priori,

que refer-
 tur ab An-
 tone.

pars sine alia poneretur, ut factum fuisset in triduo, quando partes Christi erant realiter ab invicem separata. Ergo in triduo per verba non fuisset facta mystica separatio; negatur Consequentia: optimè enim consistunt, aliqua esse à parte rei separata, & illam separationem mysticè per verba significari. Nec video quid aliud huic modo explicandi possit efficaciter objici.

Interim quia minùs placens Lugoni, novum ipse excogitavit dicens n. 65. quando ad rationem Sacrificii exigimus destructionem hostiæ, nomine destructionis non semper intelligi physicam vel metaphysicam corruptionem substantialem hostiæ, sed destructionem, vel physicam vel humanam; ita ut ex vi significationis hostiæ, prout est in termino illius actionis, habeat statum aliquem decliviorum, & saltem humano modo desierit. Sic apud veteres effusio vini in terram in honorem Dei dicebatur libatio & sacrificatio: certum autem est quòd per effusionem formaliter non corrumpebatur substantialiter vinum, donec postea paulatim siccaretur & consumeretur; Sacrificium autem in ipsa effusione fiebat, quia nimirum per illam destruebatur humano modo, quatenus accipiebat jam statum aliquem inutilem ad priores operationes: jam enim non poterat deservire ad usus humanos, sicut antea, quod sufficit, ut dicatur humano modo destrui & consumi, licet in sua substantia non patiatur mutationem substantialem. Hæc ille.

Quæ applicans ad propositum n. 67. inquit, licet ipsa consecratione non destruat Corpus Christi substantialiter, sed tamen destruit humano modo, quatenus accipit statum decliviorum, & talem, quo reddatur inutile ad usus humanos corporis humani, & aptum ad alios diversos usus per modum cibi: quare humano modo idem est ac si fieret verus panis, & aptaretur ac condiretur in cibum; quæ mutatio sufficiens est ad verum Sacrificium.

In hoc sensu locutus videtur Gregorius Nyssenus Orat. 2. de Christi Resurrectione, colum 6. ubi probat Christum seipsum obtulisse in Sacrificium, antequam se Apostolis edendum dedisset his verbis: *Tunc aperte declaravit, Agni Sacrificium iam esse perfectum: nam victima corpus non est ad edendum idoneum, si animatum sit. Quare cum Corpus edendam & Sanguinem bibendum Discipulis exhibuit, iam arcana, & non aspectabilis ratione corpus erat immolatum, ut ipse mysterium per agentis potestati colliberat. Redigere ergo illud corpus ad statum cibi comestibilis, fuit quasi occidere illud non physicè, sed moraliter seu humano modo.*

Ecce tres modi, quibus explicatur immutatio hostiæ in Sacrificio novæ Legis. Elige quem malueris; & non poteris dubitare de veritate primæ propositionis sive primæ partis Conclusionis.

Secunda propositio erit: *Sacrificium novæ Legis consistit essentialiter in sola consecratione, id est, consecratio, præcisè omni alia actione seu ritu Missæ, est essentialiter Sacrificium, & nulla alia actio, præcisè consecratione, est essentialiter Sacrificium.* Ratio patet ex dictis; quia sola consecratio est oblatio rei sensibilis cum ejus immutatione, legitime instituta ad protestandum summum Dei Dominium in vitam & mortem.

Et quidem quod attinet ad oblationem verbalem & elevationem panis & vini sub Offertorio, constat illam esse ceremoniam ab Ecclesia institutam, quæ non semper videtur fuisse adhibita, immo de facto non adhibetur ex præscripto Rubricarum Tit. de Defect. Missæ cap. 3. & 4. quando celebrans ante consecrationem advertit defectum substantialem hostiæ aut vini; v. g. hostiam non esse triticæ, aut vinum esse corruptum. Protesto Christus in ultima Cæna, teste Tridentino sess. 22. cap. 1. verè obtulit Sacrificium novæ legis; oblationem autem illam adhibuisse, mera conjectura est sine aliquo vel levi fundamento. Multò minùs illam præscripsit tamquam partem Sacrificii.

Accedit, quòd in illa non fiat aliqua immutatio, nisi fortè aquæ in vinum, quam constat non esse institutam ad protestandum summum Dei Dominium in vitam & mortem, ut alibi dixi.

Quæ autem oblationis antecedentis, eadem est ratio oblationis verbalis consecrationem subsequens: nam & illa ceremonia est ab Ecclesia instituta; nec fuit à Christo, aut etiam in initio Ecclesiæ ab Apostolis adhibita. Unde & subinde omittitur, quando videlicet Sacerdos post sumptionem calicis advertit fuisse aquam; tunc enim iterum consecrat, & statim sumit, ut præscribitur in Rubricis supra cap. 4. num. 5.

Constat quoque in illa oblatione nullam fieri immutationem; & aliunde ratio oblationis, ut patet ex dictis, quasi in actu exercito sufficienter includitur in ipsa consecratione: sicut olim in Sacrificiis non requirebatur aliqua oblatio, præsertim verbalis, distincta ab hostiæ maceratione, v. g. arietis occisione, facta in protestationem summi Domini Dei.

Dices primò; Concilium Tridentinum sess. 23. cap. 1. tamquam distinctas enumerat potestatem consecrandi, & potestatem offerendi, dicens: *Fateri etiam oportet in ea (Catholica Ecclesia) novum esse visibile & externum Sacerdotium, in quod vetus translatum est. Hoc autem ab eodem Domino Salvatore nostro institutum est, atque Apostolis, eorumque successoribus in Sacerdotio potestatem traditam consecrandi, offerendi, & ministrandi Corpus & Sanguinem eius.* Ergo consecratio est distincta actio ab oblatione, prout etiam ab administratione Sacramenti. Et ratio est:

53.
quæ non
placet Lu-
goni.

& ideo alio
modo ex-
plicat de-
structionem
Corporis
Christi.

Greg. Nyss.

est: quia oblatio supponit rem, quæ offertur; consecratio autem rem consecratam non supponit, cum res consecrata sit terminus consecrationis.

Ratio certè nullius pili. Nonne sicut res consecrata est terminus, sive effectus, ut sic loquar, consecrationis, ita pariter res oblata est terminus sive effectus oblationis? Et res quæ consecratur (sive dixeris esse substantiam panis & vini, sive species, sive Corpus & Sanguinem Christi) nonne præsupponitur consecrationi, sicut ovis vel agnus olim præsupponebatur mactationi seu immolationi? Et sicuti res, quæ offertur, præsupponitur oblationi?

Planè, inquis; verumtamen per consecrationem res consecrata accipit alium statum, ab illo, quem habebat ante consecrationem, non sic res oblata per oblationem.

Optima responsio; ex qua tantum sequitur, quòd non omnis oblatio sit consecratio, res prorsus indubitata. Ergo potestas offerendi, & potestas consecrandi, potestates distinctæ; Consequenter est evidens. Ac propterea Tridentinum supra tanquam distinctas enumeravit, ut significaret, Apostolis eorumque in Sacerdotio successoribus traditam esse potestatem, non tantum simpliciter offerendi Corpus & Sanguinem Christi jam existentia sub speciebus panis & vini; sed etiam offerendi Corpus, & Sanguinem Christi per realem, aut saltem mysticam eorum immutationem seu destructionem, collocando illa per verba consecrationis sub speciebus panis & vini. Ad eò ut si per impossibile Corpus Christi defineret esse in rerum natura, per verba consecrationis de novo produceretur sub speciebus panis & vini.

Et sanè hæc productio adhuc esset vera oblatio atque immolatio. Quamvis enim regulariter res, quæ offertur vel consecratur, præsupponatur tempore oblationi, vel consecrationi: equidem quid obstat quòd minus res offeratur aut consecratur pro primo instanti suæ existentia? Offerri quidem non potest, quòd non est; sed quòd offerri non possit, quòd antea non fuit, nullà ratione probatur.

Secundùm jam dicta intelligo quòd lego in Catechismo Romano parte 2. cap. 4. qu. 55. *Differunt*, inquit, *plurimum inter se duas hæ rationes (Sacramenti, & Sacrificii) Sacramentum enim consecratione perficitur; omnis vero Sacrificii vis in eo est ut offeratur.* Ergo consecratio non est oblatio, nego Consequentiam. Tantum enim vult Catechismus rationem Sacramenti consistere in aliquo permanente, speciebus scilicet consecratis; rationem autem Sacrificii in actione transeunte: & verò quòd consecratio non sit talis actio, nulla mentio.

Porrò quòd ille sit sensus istorum verborum, colligo ex sequentibus: *Quare, inquit, Sacra Eucharistia dom in pixide continetur, vel ad agiotum deservitur, Sacramenti, non Sacrificii rationem habet.*

Dices II. hæc doctrina contrariatur Scoto 4. dist. 13. q. 2. n. 6. ubi sic ait: *Oblatio non pertinet (loquitur de oblatione antecedente) ad rationem consecrationis, nec necessario requiritur quòd offeratur: offeritur enim hostia non consecrata, & tunc est Sacrificium, non Sacramentum: sicut Eucharistia consecrata conservata in pixide est Sacramentum, licet non ut ibi sit Sacrificium, nisi a spiritudine.*

Respondeo Doctorem loqui de Sacrificio late sumpto, pro oblatione, etiam ceremoniali, maxime quæ disponit ad essentialem oblationem. Colligo; quia agit illo loco de necessariis ad consecrationem, & potissimum de Ministro: ergo non spectabat ad ipsius intentum loqui de alio Sacrificio, quàm improprie dicto, hoc est, de oblatione preparatoria materia veri & proprii Sacrificii.

Ideo autem dicit Offertorium non spectare ad Sacramentum, quia & ipsum Offertorium, & cætera omnia, quæ ab Offertorio in Missa leguntur, ordinantur ad Sacrificium, hoc est, ad ipsum mysterium quòd Sacrificium est, & non quatenus est Sacramentum.

Dicitur ergo Sacerdos elevans, & offerens hostiam, improprie sacrificare eo modo, quo in lege veteri dicebantur sacrificare omnes illi, qui imponebant manum super caput victimæ suæ, quæ immolabatur & proprie sacrificabatur à solis Sacerdotibus, Levit. cap. 3. vers. 1. & 2. *Quod si hostia pacificorum fuerit eius oblatio, & de bobus voluerit offerre matrem sive feminam, immaculata offeret coram Domino. Ponetq; manum super caput victimæ suæ, quæ immolabitur in introitu tabernaculi testimonii, fundentq; filii Aaron Sacerdotes sanguinem per circuitum.*

Idem hodie contingit in Sacrificio Eucharistico, quando Sacerdos elevat hostiam, & offert, ac postea calicem; quòd etiam per ipsa verba Offertorii denotatur: siquidem vocatur, *immaculata hostia*, & *Calix salutarius*; unde illa oblatio non sinit tantum in materia subjecta, quæ manibus tractatur, sed transit etiam ad oblationem essentialem sive consecrationem, quam primario intendit.

Differentia sola est, quòd in veteri lege alii erant, qui manus ponebant super caput victimæ, alii, qui proprie sacrificabant; in nova autem lege unus & idem offerat, & proprie sacrificet; quamquam in casu extraordinario

que ratio respicitur.

Potestas offerendi est distincta à potestate consecrandi.

Resaliqua potest offerri pro primo instanti suæ existentia.

Explicatur verba Catechismi Rom.

60.

Hæc doctrina non contrariatur Scoto.

qui loquitur de Sacrificio late sumpto.

61.

Offerens immolans dicitur sacrificans.

Levit. 4.

Differentia inter offerentem in veteri & in nova lege.

nario possit esse alius, v. g. si post consecrationem Corporis Sacerdos moriatur, tunc enim secundum præscriptum Rub. Tit. de Defect. cap. 10. n. 3. Missa per alium Sacerdotem expletur ab eo loco, ubi ille desuit, qui tamen Sacerdos non obtulit vinum, quod consecrat.

62.
Res quæ
offertur sa-
pius voca-
tur Sacrifi-
cium.

Sanè haud infrequenter à Sanctis Patribus per Sacrificium intelligitur materia Sacrificii, & cum hostia, quæ offertur, sit materia Sacrificii, saltem secundaria; quidni Doctor Subtilis convenienter ipsam appellaverit Sacrificium?

Quod & facit Ecclesia in Missa dicens: *Veni sanctificator omnipotens æterne Deus, & benedic hoc Sacrificium.* Ut autem ostendat se non intelligere proprium Sacrificium, continuò adjungit: *Tuo sancto nomini preparatum.* Non dicit oblatum, scilicet essentialiter, sed preparatum ad essentialem oblationem, id est, consecrationem.

Similiter in principio Canonis vocat *sancta Sacrificia illibata* ibi: *Vti accepta habeas & benedicas hæc dona, hæc munera, hæc sancta Sacrificia illibata: sub intellige, tuo sancto nomini preparata.*

63.
Explicatur
doctrina
Scoti.

Neque aliter intelligi potest, quod ibidem Scotus docet de Eucharistia consecratâ, conservatâ in pixide. Constat quippe illam non posse denuò sacrificari, sive essentialiter offerri per consecrationem, sed tantum ceremonialiter; novo utique interno affectu, vel etiam exterioribus verbis, Deo Patri Christum jam immolatum offerendo: sicut victima in veteri lege, quæ jam cremabatur in altari, poterat novo affectu Deo iterum offerri.

Obiectio.

Sed contrâ, Eucharistia consecrata potest essentialiter offerri sive propriè sacrificari per sumptionem, & hæc videtur fuisse intentio Scoti.

Soluitur.

Respondet, quidquid sit de sumptione Eucharistie, prout fit à Sacerdote consecrante, de qua inferius suo loco agemus, certum est apud omnes, sumptionem factam à laicis, vel Sacerdote extra Sacrificium, in quo fuit Eucharistia consecrata (de qua necessariò deberet Scotus intelligi, quia agit de Eucharistia in pixide conservata) certum, inquam, est hujusmodi sumptionem de facto (quidquid sit de possibili) neque esse partem essentialem, neque integram Sacrificii propriè dicti, unci in nova lege.

64.
Communio
laicorum
non est de
necessitate
Sacrificii.

Equidem absque Communionem laicorû ritè peragi Sacrificium, docet Concilium Tridentinum sess. 22. c. 6. dicens: *Operaret quidem sacrosancta Synodus, ut in singulis Missis fideles adstantes non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistie perceptione communicarent . . . nec tamen si id non semper fiat, propterea Missas illas, in quibus solus Sacerdos sacramentaliter communicat, ut privatas & illicitas damnat, sed probat atque ad eò commendat.*

Et contrarium asserentes damnat eadem sessione can. 8. his verbis: *Si quis dixerit Missas, in quibus solus Sacerdos sacramentaliter communicat, illicitas esse, ideòq; abrogandas, anathema sit.* Quis ergo dubitet sine Communionem laica Sacrificium Missæ substantialiter esse perfectum? Nonne in Missis plerumque omittitur, aut fit ex formulis seu hostiis præconsecratis?

Dixerit autem quispiam, Communionem, quæ fit, sive à Sacerdote sive à laicis ex hostiis præconsecratis, esse essentialiter Sacrificium, aut partem integram Sacrificii præcedentis?

Quidni inquis? Nam in primis feriâ & Parasceves fit Sacrificium, ut colligitur ex oratione Officii: *Sic fiat Sacrificium nostrum in conspectu tuo hodie &c.* nulla autem actio sacrificativa tunc fieri videtur præter sumptionem.

Deinde quælibet sumptio Eucharistie, sive à Sacerdotibus, sive à laicis, extra, vel in ipso Sacrificio, est oblatio rei cum sui immutatione ad protestandum summum Dei Dominium in mortem & vitam: ergo novum Sacrificium.

Respondet ad primum; Officium illius diei non esse propriè Missam, atque ad eò nec Sacrificium, cum ad essentialiam Sacrificii in dubiè concurrere debeat consecratio, quæ isto die non fit; uti nec concurrat utraque species, cum tamen de facto constet in toto orbe non posse, saltem licitè, offerri Sacrificium in unica specie. Sumitur itaque Sacrificium ibi latius, sive pro re sacrificata & apta iterum offerri ceremonialiter, sive pro actionibus in communi Sacrificio usurpari solitis, tametsi principalis & essentialis actio desit.

Nonne benedictio cerei Paschalis appellatur Sacrificium? *Suscipe sancte Pater (canit Ecclesia) incensi huius Sacrificium vesperinarum.* Nùm ideo proprium Sacrificium?

Aliqui respondent, Officium istud esse complementum Sacrificii præcedentis diei, & propterea vocari Sacrificium. Verùm, ut alibi adhuc dixi, quid restat complendum, cum prius Sacrificium completum fuerit? Et si complendum foret, sanè non posset tanta interponi interruptio: sicut plerique docent non perfici postmodum Missam, heri relictam imperfectam ob defectum Sacerdotis, qui suppleret.

Accedit, quòd alioquin Sacerdos quoties se extra Sacrificium communicaret, toties compleret Sacrificium, fortè ab oñiduo & ultra oblatum.

Denique id habet sensus communis, quòd scilicet illo die non sacrificetur, ob Sacrificium

Sect. 1. De Natura & essentia Sacrificii Concl. 3. 395

arguitur.

67. Sententia Lugonis.

Sacerdotem somnando Eucharistia, posse sacrificare.

68. Improbatur.

Ecclesia non voluit quod sumptio Eucharistie in Parasceve fuerit sacrificium.

Trident.

69.

cium cruentum, quod tunc peractum existimatur. Ita explicat Rupertus lib. 6. de Divinis Officiis cap. 3. dicens: *Hodie non sacrificamus, dum nobis hostia de manibus tollitur, non sacrificant amici, dum trucidant inimici.*

Quantum ad secundum, admittit Lugo, sumptionem Eucharistia à quocumque fiat live à Laico sive à Sacerdote, esse oblationem Corporis & Sanguinis Christi, cum eorum immutatione ad protestandum summum Dei Dominium in vitam & mortem: attamen si inferas; ergo dum Laici communicant, proprie sacrificant, negat Consequentiam: quia (inquit disp. 19. n. 79.) non quævis sumptio sufficit, sed quæ fit à legitimo ministro, & hoc intentione sacrificandi.

Si infas: ergo saltem Sacerdos, quoties communicat de manu alterius, posset sacrificare. Respondet, si haberet animum sacrificandi, posset sacrificare, non completè, sed incompletè eo modo, quo sacrificat feriâ sextâ in Parasceve: ad hoc enim parùm refert propriâ vel alienâ manu communicare; ceterum peccaret graviter Sacerdos, qui talem animum haberet.

Sed cur hoc? Vel enim Christus voluit illam sumptionem esse complementum Sacrificii præcedentis, vel non. Si primum, quid obstat quò minus possim illud complementum intendere? Nam præceptum Ecclesiæ, graviter prohibens talem animum, ubi reperitur? Certè nullam video rationem, illum animum merè internum prohibendi.

Sin verò id Christus non voluerit (quod puto) intentio Sacerdotis non potest facere, ut illa sumptio sit verum novæ legis Sacrificium, sive completum sive incompletum: imò nec Ecclesia licitè potest, cum Christus sibi reservaverit institutionem Sacrificii in nova lege. Et sic satis intelligo, quomodo Sacerdos graviter peccaret, qui vellet instituire novum Sacrificium contra prohibitionem Christi, assumendo seu adhibendo sumptionem Eucharistia sine consecratione ad protestandum summum Dei Dominium in vitam & mortem.

Quapropter non est verosimile, vel ipsam Ecclesiam hoc fecisse, quando ordinavit officium Veneris sancti: sed tantum voluit, ut Sacerdos publico ac solemnè ritu seipsum communicaret ex præconsecratis in memoriam cruenti Sacrificii illâ die peracti.

Enimverò in Eucharistia sumptione, ut ait Tridentinum sess. 13. cap. 2. *Colere nos sui memoriam Christus præcepit, suamq; annuntiare mortem, donec ipse ad iudicandum mundum veniat.* Quò circa ignoro planè, quam ob causam graviter peccaret Sacerdos, qui feriâ sextâ Parasceves privim communicaret, ex hostia, præcedenti die consecratâ, ad celebrandam illam memoriam.

Ex his jam facilis est responsio ad secundum

argumentum. Estò sumptio Eucharistia extra Missæ Sacrificium foret oblatio cum immutatione rei oblata; dico illam non esse à legitima potestate institutam ad protestandum summum Dei Dominium in vitam & mortem, sed solum in memoriam mortis Christi; adeoque non esse verum Sacrificium, ut patet ex dictis Conclusionibus primâ. Et magis vocari debet consumptio rei oblata; quàm oblatio.

Quomodo autem illa consumptio, quando fit in ipso Sacrificio Missæ à Sacerdote celebrante, possit dici pars integralis illius Sacrificii, edissero in quarta propositione. Hic sufficit nullâ ratione posse probari, quòd illa consumptio pertineat ad essentialiam rationem Sacrificii.

Nam quod aliqui dicunt; Sacrificium novæ legis est holocaustum: ergo ad rationem illius spectat hostiæ consumptio per manducationem; ad hoc, inquam, respondeo negando Consequentiam: siquidem ad holocaustum sufficit, ut Victima totaliter offeratur in honorem Dei, sive hoc fiat per totalem hostiæ consumptionem per ignem, ut in veteri Testamento, sive per talem oblationem, quâ res dicatur totaliter & integrè Deo oblata, nullâ ejus parte cedente in humanum usum, aut utilitatem, nisi spirituales, ut factum est in Sacrificio Crucis, & fit in Sacrificio incruento novæ legis.

Sanè quæ in veteri lege per manducationem consumebantur, non erant holocausta, sed alterius generis Sacrificia; adeoque hostiæ sumptio, rationem holocausti videtur potius evertere, quàm statuere. Neque per ignem sic consumebantur holocausta veteris legis, quin remaneret materia prima. At verò in Sacrificio Missæ per consecrationem destruitur tota substantia panis, estò sit tantum hostia secundaria.

Cætera, quæ contra hanc doctrinam objici solent, relervo pro explicatione quartæ propositionis, quia ad summum probant sumptionem esse partem integram Sacrificii.

Impræsentiarum superest, ut probemus fractionem hostiæ, ejusque mixturem cum Sanguine, non pertinere ad rationem Sacrificii Missæ. Et verò quid facilius? Constat namque Christum non fuisse usum in ultima Cena fractione illâ mysticâ, sed eam tantum adhibuisse ad communem usum, ut scilicet sic fieret commodius distributio Discipulis; imò juxta varios Expositores Sacrae Scripturæ & Scholasticos Doctores consecrationem præcessit, prout significare videtur contextus verborum Matth. 26. v. 26. *Canantibus eis accepit Jesus panem & benedixit, ac fregit, deditq; Discipulis suis, & ait: Accipite & comedite: Hoc est Corpus meum.*

Similiter Christus non fuit usus hac mixture: intinctus enim panis quem Judæ porrexit (unde forsitan aliqui sumerent argumentum) non fuit Eucharisticus, sed usualis.

Sumptio Eucharistia extra Sacrificium Missæ non est verum sacrificium.

Consumptio Eucharistia non pertinet ad essentialiam Sacrificii.

70. Objectio.

Solvitur.

Holocausti rationem sumptio hostiæ potius evertit, quàm statuat.

71. Fractio hostiæ, ejusque mixturem cum Sanguine mixtio non est de ratione Sacrificii.

Matth. 26.

72.
cum possint
omitti istud
Sacrifici-

Confirmatur; quia etsi hæc ceremonia omit-
tantur, non censetur propterea Sacrificium
manere substantialiter imperfectum aut sup-
plendum. Nonne ex præscripto Rubricarum
fractio omittitur, si hostia ante fractionem in
calicem cadat? Titulo de Defect. cap. 10. n. 10.
sic lego: Si propter frigus vel negligentiam hostia
consecrata diabatur in calicem, propterea nihil est
reiterandum, sed Sacerdos Missam prosequatur, fa-
ciendo ceremonias & signa consuetæ cum residua par-
te hostiæ, quæ non est madefacta sanguine, si com-
modè potest. Si vero tota fuerit madefacta, non ex-
trahat eam (sive fracta fuerit sive non) sed om-
nia dicat omittendo signa, & sumat pariter Corpus
& Sanguinem.

Rabr. Miss.

Dicasillo.

Quæ cum ita sint, dico iterum cum com-
muni sententia, Sacrificium novæ legis essen-
tialiter consistere in consecratione (quod Sco-
tus nusquam negat, ut perperam ipsi affingit
Dicasillo Tract. 5. disp. 1. n. 171.) idque in
sola consecratione: unius, an utriusque speciei?
Eligo, & erit

73.
Sacrificium
essentialiter
consistit in
consecra-
tione unius
speciei:

Propositio tertia: Sacrificium novæ legis consti-
sit essentialiter in sola consecratione unius speciei;
id est, in consecratione solius panis, aut etiam
solius vini, habetur ratio veri Sacrificii. Est enim
immunitio rei oblata, legitime instituta
ad protestandum summum Dominium Dei in
vitam & mortem. Rei, inquam, oblata, tam
minus principalis per ejus physicam destructio-
nem, quàm magis principalis per ejus physicam
productionem, & humanam atque mysticam
destructionem; utique representativam mortis
Christi (quævis non ita expresse) per separatio-
nem Corporis à Sanguine, quatenus ex vi verbo-
rum ponitur vel solû Corpus, vel solus Sanguis.

Enimvero sicuti in unica specie est verum
Sacramentum; cur non itidem in unius speciei
consecratione sit verum Sacrificium, etsi non
integrum, ut nec in unica specie integrum Sa-
cramentum? Quapropter ne videamur ex toto
recedere à communi sententia sit

74.
quam con-
secratio al-
terius, &
sumptio ut-
riusque in-
tegraliter
completur:

Propositio quarta: Consecrationem unius spe-
ciei iure divino integraliter complet consecratio al-
terius & sumptio utriusque. Hæc est ultima pars
Conclusionis, quæ maxime probatur ex uni-
versali & perpetua praxi Ecclesiæ, quæ exem-
plo ipsius Christi à principio semper obtulit
Corpus & Sanguinem sub speciebus panis &
vini, & summè sollicita fuit pro utriusque spe-
ciei sumptione, quod signum est Ecclesiam sic
intellexisse institutionem Christi; ut quamvis
in consecratione unius tantum speciei habere-
tur ratio veri Sacrificii, haud equidem Sacri-
ficii totalis & completi à Christo instituti, &
præcepti.

quia perfe-
ctius repræ-
sentat mor-
tem Christi.

Probat

Certe non est dubium, magis expresse signi-
ficari mortem Christi per consecrationem utri-
usque speciei, quàm unius tantum. Præterea
ex Scriptura & Concilio Tridentino sess. 22.
cap. 1. manifestum est, Christum utramque

speciem consecrassè; imò Apostolis præcepisse,
ut idem facerent, apertissime significat Tri-
dentinum loco jam citato dicens: Et eisdem
(Apostolis) eorumque in Sacerdotio successoribus
ut offerrent (Corpus & Sanguinem suum sub
speciebus panis & vini) præcepit (Christus) per
hæc verba: Hoc facite in meam commemorationem.

Et contrarium asserentes damnat can. 2.
ejusdem sessionis his verbis: Si quis dixerit, illis
verbis: Hoc facite in meam commemorationem,
Christum non instituisse Apostolos Sacerdotes; aut non
ordinasse, ut ipsi aliiq. Sacerdotes offerrent Corpus
& Sanguinem suum, anathema sit.

De hac ergo veritate non est ambigendum;
ex qua ad minus sequitur, consecrationem utri-
usque speciei, est non ad essentiam Sacrificii,
saltem necessariam esse ad ipsius integritatem &
perfectionem à Christo intentam. Vide quæ
diximus de hac controversia disp. 4. sect. 4.
conclus. 11.

Venio ad sumptionem, quæ licet non sit
pars essentialis; equidem videtur esse pars aliqua
integralis à Christo præcepta in Sacrificio novæ
legis. Porrò quod non sit pars essentialis, id
est, sine qua essentia Sacrificii non subsisteret,
apud me certum est, quidquid aliqui sine fun-
damento contradicant; remitto Lectorem ad
ea, quæ diximus disp. 4. sect. 4. conclus. 11.

Addo caput Relatum 11. de Consec. dist. 2.
ubi ex Concilio Toletano XII. cap. 5. sic di-
citur: Relatum est nobis quosdam de Sacerdotibus
non tot vicibus communionis sanctæ gratiam sumere,
quot sacrificia in uno die videntur offerre: sed suis
uno die plurima per se offerant sacrificia, in omnibus
se oblationibus à communione suspendant; & in sola
tantum, extrema Sacrificii oblatione communionis
sanctæ gratiam sumant, quasi non sit toties illi verus
& singulari Sacrificio partem partium, quoties Corpo-
ris & Sanguinis Domini nostri Jesu Christi immo-
lato facta consisterit. Ubi apertissime distingui-
tur sumptio ab immolatione sive actione sacri-
ficativa.

Quod etiam sit in Oratione secreta Festi
Epiphaniæ, quæ talis est: Ecclesiæ tuæ quasi-
mus Domine, dona propitiis intueri, quibus nun-
quam aurum, thus & myrrha profertur, sed quod es-
dem numeribus declaratur, immolatur, & sumitur.

Sed contrà ex capite Relatum: Quale erit illud
Sacrificium, cui nec ipse sacrificans particeps esse co-
gnoscitur? Respondeo, petit Concilium aut
gnari ullum Sacrificium, cujus ipse sacrificans
particeps esse non debeat, juxta illud Apostoli
1. Cor. 10. v. 16. Calix benedictionis, cui bene-
dicimus, nonne communicatio Sanguinis Christi est?
Et panis quem frangimus, nonne participatio Cor-
poris Domini est?

Unde concludens Concilium ait: Ergo modis
omnibus est tenendum, ut quotiescumque sacrificans
Corpus & Sanguinem Jesu Christi Domini nostri in
altario immolat, toties perceptionis Corporis & Sanguinis
Christi participem se præbeat.

Valt

Vult ergo illo modo interrogandi tantum inculcare Sacrificium, cuius Sacerdos non fit particeps per sumptionem hostiæ oblatæ, non esse tale, quale deberet esse, id est, non esse integrum, utpote carens perfectione aliquâ extrinsecâ sibi debitâ ex iure divino. Sicut si aliquis de Religioso dissoluto diceret: *Qualis Religiosus est ille?* Vel de Missâ celebrata communibus vestibus: *Qualis Missa est ista?* Estò nihil essentiale ipsis delit.

Profectò manducatio solùm est quædam participatio altaris, seu Sacrificii iam peracti, communis populo & Sacerdoti: *Nome qui edunt hostias* (inquit Apostolus supra v. 18.) *participes sunt altaris?* Neque fit Deo, aut in persona Christi, sed potius in manducantium utilitatem. Et cum de Fide sit Christum sacrificasse in ultima Cæna; equidem incertum est, an Eucharistiam sumperit.

Dices; saltem probabilius est quòd sumperit. Respondeo, ideo etiam probabilius esse, quòd sumptio proximius accedat ad rationem Sacrificii, vel tamquam pars integralis, vel tamquam extrinsecâ Sacrificii perfectio, & ultimum ejus complementum: quippe Eucharistia non tantum ex institutione sua est Sacrificium, sed etiam convivium; adedque sumptione illius obtinetur finis, ad quem res consecrata ordinatur.

Non tango, quòd perfectè per eam destruat panis & vinum, etiam secundum accidentia, non quidem physicè, sed humano modo; quia videlicet sumptionem naturaliter sequitur physica destructio specierum, & per consequens destructio præsentialem Corporis & Sanguinis Christi in Sacramento, sanè perfectissima & completissima destructio hostiæ tam principalis, quàm secundariæ.

Sicuti ergo in veteri lege holocaustum non erat perfectum & plenè consummatum, nisi hostia occisa igne esset consumpta; ita & hoc nostrum Sacrificium, quod holocaustum in se complectitur, perfectum omnino non est, saltem extrinsecè, nisi hostia, non per ignè, propter reverentiam, sed per sumptionem consumpta sit: in quo assimilatur Sacrificio Melchisedech, quod secundum aliquos Doctores requirebat sumptionem cibi & potus; imò in illa essentialiter consistebat, quia non erat ibi alia destructio nisi panis & vini: hic autem invenitur prior destructio, scilicet Corporis & Sanguinis.

Juvat audire Divum Augustinum lib. 17. de Civit. cap. 5. in fine ubi commentans illud 1. Reg. 2. v. 36. *Dimitte me obsecro ad unam partem sacerdotalem ut comedam buccellam panis*, vel, ut ipse ibi legit: *Lacta me in unâ partem sacerdotum uti, manducare panem*: sic inquit: *Quod ergo addidit manducare panem, etiam ipsum Sacrificii genus elegantè expressit, de quo dicit Sacerdos ipse* (Christus Joan. 6. v. 52.) *Panis, quem ego dederò, caro*

mea est pro sæculi vita: ipsum est Sacrificium non secundum ordinem Aaron, sed secundum ordinem Melchisedech: qui legit intelligat.

Et post pauca addit: *Hæc quippe fuerant Sacrificia Indæorum, ideo hic dicit manducare panem, quod est in novo Testamento Sacrificium Christianorum.* Accipiendo scilicet partem integram pro toto, & complementum extrinsecum pro re completa (non enim ostendi potest, quòd loquatur de parte essentiali) ac si diceret: *Sacrificium Christianorum ultimè perficitur per manducationem panis, sive, manducatio panis Eucharistici ultimò complet Sacrificium Christianorum, quod essentialiter consistit in illius panis consecratione.*

Atque hæc est ratio, quare Ecclesia semper adhibuerit tantam diligentiam, ut ipse celebrans, aut eo deficiente, alius Sacerdos sacra Mystra perficeret per sumptionem. *Si Sacerdos, inquit Rubricæ Tit. de Defect. cap. 10. n. 3. ante consecrationem graviter infirmetur, vel in sinosum incidit, aut moriatur, præmittitur Missa: si post consecrationem Corporis tantum, ante consecrationem Sanguinis, vel utroque consecrato id accidit; Missa per alium Sacerdotem expleatur ab eo loco, ubi ille desit, & in casu necessitatis etiam per non ieiunum.* Ecce quanta sollicitudo Ecclesiæ.

Quæ profectò sollicitudo plerisque dedit occasionem dicendi, illam sumptionem esse iris divini: quamvis id non satis constet, teste Suario disp. 75. sect. 5. circa finem: nam Concilium Tridentinum sess. 13. cap. 8. solùm dicit Ecclesiæ morem semper fuisse, ut Sacerdotes celebrantes seipso communicarent: *Qui mos* (inquit) *tamquam ex Traditione Apostolica descendens iure ac merito retineri debet.*

Ubi nulla mentio divini iuris; quia Traditio Apostolica non semper infert jus divinum, ut patet in jejuniis Quadragesimæ, quatuor temporum, & similibus constitutionibus circa varios ritus Sacramentorum. Nec ibi intendit Concilium docere quid absolute præceptum sit; sed potius quid liceat, scilicet quòd liceat Sacerdoti offerenti communicare seipsum, ut definit can. 10. (qui correspondet cap. 8.) hisce verbis: *Si quis dixerit non licere Sacerdoti celebranti seipsum communicare, anathema sit.*

Sanè cum vix ullo casu liceat sine vestibus sacris celebrare, equidem sunt juris humani, & nullatenus ad essentiam Sacrificii pertinentes. Ergo similiter licet Ecclesia semper fuerit sollicita, & nunquam permiserit, ut Sacrificium offeratur sine sumptione; equidem ex hoc non vincitur jus divinum (quamvis sit probabilis) minus quòd sumptio sit pars essentialis Sacrificii; sed ad summum probatur, quòd sit pars integralis, vel potius complementum aliquod extrinsecum, ut Mystrum Eucharistiæ omni ex parte, tam in ratione Sacrificii, quàm Sacramenti, consummetur & ad usum reducat, saltem à ministro publico conficiente il-

77. Manducatio solùm est quædam participatio Sacrificii.

Obijciunt facti Christi. Respondetur.

Sumptio pertinet ad perfectionem sacrificii.

78. Probatur à simili ex veteri lege.

Neque plus intendit D. Augustinus.

79.

aut probat confuetudo Ecclesiæ.

Rubr. Miss.

80.

ex qua quisdam collegerunt hanc sumptionem esse de iure divini.

Trident.

sed non factis efficaciter.

ut patet à simili.

Iud, & præterea ut minister ipso opere se exhibeat perfectum ministrum, ostendendo ad se Sacrificium pertinere, seque illi consentire, esseque dispensatorem illius cibi, cuius primò sit particeps.

81.
Obiectio.

Contra; si sumptio tantùm esset pars integralis, aliquando posset omitti; sic enim satisfactio, quæ est pars integralis Sacramenti Pœnitentiæ, aliquando omittitur.

Solutio.

Respondéo; disparitatem esse, quòd satisfactio sit pars minùs principalis, utpote requisita ad minùs principalem effectum, scilicet remissionem pœnæ temporalis, quæ aliquando non est necessaria, vel si necessaria, satisfactio pœnitentiæ est impossibilis. At verò sumptio semper est pars gravissima, utique ordinata ad effectum eiusdem rationis & ad cultum Dei, qui fit per completam destructionem Victimæ, & ideo sine gravi culpa non potest omitti, quando per se vel per alium est possibilis, estò solum sit pars integralis: neque enim omnium partium non essentialium æqualis est necessitas; quippe talis pars hominis est manus, & talis pars etiam sunt capilli; & tamen non ita necessarii sunt capilli ad integritatem & perfectionem hominis, sicut manus; illi enim pertinent ad quandam decentiam & finem secundarium, manus verò ad operationes & finem primum.

Potestas consecrandi nunquam potest dari sine potestate absolvendi.

Sic etiam Ordinatio Sacerdotum habet duas partes, prior dat potestatem consecrandi; posterior dat potestatem absolvendi: & licet prior possit esse essentialiter sine posteriori; nunquam tamen potest dari una, quin teneatur Episcopus dare postea aliam: quòd si moreretur Episcopus, deberet substitui alius, qui completeret Ordinationem, ne maneret incompleta.

Quidam admittunt Sacrifcium non debere perfici ab alio sacerdote. Sotus. Diana.

Hæc tamen non sunt ita certa, quin Sotus & tres alii Auctores apud Dianam parte 9. Tract. 6. resol. 18. quin, inquam, doceant, si Sacerdos moriatur post consecrationem, non teneri alium sub mortali Sacrificium perficere. Quam etiam sententiam Diana ibi censet probabilem.

82.
Alii dicunt sufficere quòd Sacerdos sumat hostiam præconsecratam;

Inveniuntur & aliqui, qui audent dicere, quòd possit Sacerdos in Missa non fumere quiddam ex hostia, quam consecravit, sed illam in sacrario servare & fumere solam hostiam, quæ antè in sacrario erat; quod quidem dicunt absque ullius auctoritate, afferentes solum usum ex ignorantia quorundam Parochorum, qui ita faciunt.

sed hoc repugnat communi sensui Ecclesie. Rubr. Missæ.

Dico, Ex ignorantia &c. quia est contra communem sensum Ecclesie, quæ in Rubricis Missarum Tit. de Defect. cap. 10. n. 6. ita statuit: *Si aliquid venenosum ceciderit in calicem, vel quod provocaret vomitum, vinum consecratum reponendum est in alio calice, & aliud vinum cum aqua apponendum denud consecrandum.* Et n. 7. *Si aliquid venenatum contigerit hostiam consecratam, tunc alteram consecret & sumat.* Denique n. 13.

Si coningat totum sanguinem post consecrationem effundi, siquidem aliquid vel parum remansit, illud sumatur. Si vero nihil omnino remansit, ponat iterum vinum & aquam, & consecret.

Hæc tamen non semper forent necessaria, imò fortè nec licita, si sufficeret ad integritatem Sacrificii fumere de consecratis in alia Missa. Neque enim secunda consecratio licet, nisi si necessaria fuerit ad perfectionem Sacrificii. Quis namque dixerit, Sacerdotem de novo posse consecrare calicem, quando ex calice consecrato dimidia pars effunderetur, & dimidia remaneret? Hactenus nemo; idque, quia dimidia pars, quæ remansit, sufficit ad perficiendum Sacrificium.

Ad usum quorundam Parochorum Respondéo, esse abusum. Sicuti dum hæc scribo referitur à viro fide digno, quemdam Parochum, cùm in festo Paschæ non inveniret formulas consecratis, sufficientes pro Communionem adventantium, secreto extra Sacrificium novas consecrasset. Num propterea hoc criticum, & aliis Pastoribus imitandum? Non puto.

His itaque maturè expensis, videtur probabilius quòd sumptio Eucharistia, de qua hæc tenus egimus, pertineat ex institutione Christi ad integritatem Sacrificii novæ legis, & (si ita placeat loqui, quia quæstio est de nomine) ad substantiam; ita tamen quòd post consecrationem, sit posita substantia Sacrificii, adveniente verò sumptione ponatur adhuc aliqua pars substantia.

Sicuti quando Sacerdos sumit mediam partem hostiæ, sumit substantiam Sacramenti; licet tamen quòd sumptio alterius partis sit etiam aliquid substantiale, pertinens ad summptionem eiusdem moraliter Sacramenti. Nonne homo est substantialiter perfectus sine manibus? Et tamen manus sunt pars aliqua substantia.

Si obijcias: ergo in sola sumptione salvatur tota Sacrificatio, sicut in sola consecratione. Respondéo, non esse partes eodem modo; enimverò consecratio est prima pars & principalis, quæ potest reperiri sine sumptione, non ita sumptio sine consecratione. Unde sumptio celebrantis non dicitur simpliciter Sacrificium, sed consummatio Sacrificii; quemadmodum combustio victimæ in veteri lege solum erat consummatio Sacrificii antè oblatis, utpote tantùm tendens ad maiorem destructionem; & sicuti per augmentationem hominis v.g. vel equi, non producit homo, vel equus, sed augetur, licet pars, quæ advenit, habeat eandem essentiam; idque quia supponit jam essentiam antè productam.

An fortè bene sequitur; corpus & caput & pes sunt partes hominis; ergo sicut sine pedo conservatur essentia hominis, ita etiam sine corpore, vel sine capite?

Instabis; fieri potest quòd sumptio sit prima & unica

& unica destructio victimæ; v. g. si in triduo mortis fuisset consecratum.

86. **Responsio.** Respondeo; quidquid sit de valore istius consecrationis, de qua alibi disputavimus, ex hypothese quod fuisset valida, haud dubito quin præcessisset alia immutatio & destructio, in primis mystica maciatio per separatam positionem ex vi verborum Corporis & Sanguinis Christi. Deinde destructio humana, ut sic loquar, quatenus Corpus & Sanguis Christi, quæ non erant cibus & potus, per consecrationem illam fuissent facta cibus & potus.

87. **Componitur ergo Sacrificium novæ legis, Primò ex duplici consecratione. Secundò ex consecratione, & sumptione. Tertiò ex ipsis partibus singularum specierum, quæ consecrantur, vel sumuntur: attamen cum hac differentia, quod ante sumptionem omnium partium, Sacrificium sit etiam integraliter completum (sicuti homo antequam augetur, est homo integer, licet per ipsum augmentum acquirat aliquam partem novam & homogeam cum præcedentibus) secus ante consecrationem utriusque speciei, vel sumptionem saltem alicuius partis utriusque speciei.**

88. **Si obijciatur; per sumptionem ad summum destruuntur species, Respondeo, nullatenus requiritur, quod destruantur omnes partes rei oblatæ; satis est destrui totum, ut patet in cruce, ubi nec corpus, nec anima fuerunt destructa, & tamen fuerunt oblata. Et ita impræfentiarum per sumptionem destruitur panis cælestis, constans ex Corpore & speciebus, per hoc quod eximitur usibus humanis, quibus antea erat aptus.**

89. **Instabis rursus; in hoc Sacrificio principalis offerens est Christus, ut inferius dicitur; ipse autem non manducat, sed solus Sacerdos.**

90. **Respondeo, etiam in cruce fuit offerens, & tamen seipsum non occidit, sed permisit occidi; in Sacrificio autem incruento non solum permittit se manducari, sed etiam præcipit. Lique profectò Sacerdotes apud Gentiles non semper manu propriâ hostias occidisse.**

91. **Ex quibus omnibus patet, non frustra Ecclesiam ordinasse commemorationem defunctorum post consecrationem; quia quamdiu durat consummatio illius Sacrificii, potest adhuc iterum atque iterum applicari, saltem impletoriè, & pro majori & majori applicatione potest extendi ad plures effectus, saltem fallibiliter, & ex opere operantis; fortè etiam illud Memento, uti & alia, quæ ante sumptionem fiunt sub Sacrificio, proderunt ex opere operato: sed hoc non est necessarium. Certè nemo negare potest, quin orationes, quæ in illa commemoratione à Sacerdote pro defunctis funduntur, æquè aut magis ipsi prodesse possint, quàm alia quæ dicuntur post Communionem.**

92. **Ultima objectio sit: Si sumptio est pars integralis; ergo hostia, quam Laicus sumit, nondum est sacrificata.**

93. **Respondeo Negando Consequentiam; quia sufficit, quod aliqua pars Sacrificii sit consumpta: sicut olim ut totum vinum diceretur sacrificatum, satis erat, quod aliqua pars vini effunderetur, maximè cum in qualibet hostia totus Christus sit essentialiter sacrificatus.**

94. **Adhuc aliquis dubitat de veritate Conclusionis? Scio quod omnes illam admittent tamquam probabilem, atque ut talis proponitur, & ex ea deducitur**

CONCLUSIO IV.

Perfici debet Sacrificium, minime refici, quando unius speciei consecratio defuit.

95. **Ita docet Scotus 4. dist. 8. q. 3. n. 7. ibi: Alio modo potest responderi (loquitur de Sacerdote, qui percipiens liquorem de calice advertit esse aquam) quod satis bene cavere potest à scandalo, si caute fiat, nam vadens ad cornu altaris, quasi pro vino recipiendo post communionem, infuso vno & aqua, vel iam remanente aqua, quia non totam sumpsit, vel aqua de novo posita, poterit redire ad medium altaris, & satis in brevi tempore ab illo loco: Simili modo postquam cœnatum est, accipiens hunc calicem continuare poterit usque ibi: Hæc quotiescumque; vel usque ibi: Unde & memores: Et illis verbis prolatis cum debita reverentia susciperet illud tanquam sanguinem verum. Nec totum istud percipietur, nec tantum tempus occupabit, quod populus habeat etiam occasionem accipiendi. Huc usque Doctor Subtilis.**

96. **Ipsam sequuntur plerique Recentiores, teste Dianâ parte 2. Tract. de Celeb. Miss. resol. 70. ubi bene notat, hanc sententiam approbatam fuisse in Missali iussu Clementis VIII. edito hisce verbis Tit. de Defect. cap. 4. n. 5. Si hoc advertat (scilicet vinum non fuisse positum, sed aquam) post sumptionem Corporis, vel huiusmodi aqua; apponat aliam hostiam iterum consecrandam, & vinum cum aqua in calice, offerat utrumque, consecret, & sumat, quamvis non sit ieiunus. Vel si Missa celebraretur in loco publico, ubi plures adsint, ad evitandum scandalum, poterit apponere vinum cum aqua, & factâ oblatione ut supra, consecrare, ac statim sumere, & prosegui cetera.**

97. **Porrò per hoc quod dicitur: Ad evitandum scandalum, non volunt significare Rubricæ, quod sit illicitum, quando abest scandalum (hoc enim nullâ ratione probatur, sed potius oppositum, ut mox ostendam) verùm quod scandalum natum communiter oriri, quando celebratur in loco publico, sit iustissima causa sic operandi.**

Cate.

88. Ad rationem sacrificii sufficit alicuius partis consumptio.

89. Perfici debet sacrificium, ubi defuit consecratio unius speciei, non refici.

90. quod curi Doctore Subtili plerique recentiores, Dianæ.

etiam conclusio omni scandalum.

91. Probat ex ratione.

Cæterum nullam esse obligationem in tali eventu, etiam secluso scandalo, iterum consecrandi aliam hostiam, probò hæc ratione; quia in Sacrificio non est aliquid iterandum, sed cautè supplendum, quod incautè fuerat prætermissum, argumento cap. 1. de Sacramentis non iterandis. Ubi Innocentius III. consultus, an permitti debeat ministrare, qui sine impositione manuum fuerit ad Ordinem Subdiaconatus assumptus. Et si Confirmationis Sacramentum in eo debeat iterari, qui per errorem fuit non Chrismate, sed oleo delinitus; Respondet: Quod in talibus non est aliquid iterandum, sed cautè supplendum, quod incautè fuerat prætermissum.

Cùm ergo una species, ut supponitur, v. g. hostia fuerit verè consecrata & consumpta, non debet nova iterum consecrari, sed sola species vini, cujus consecratio incautè fuerat prætermissa. Alioquin non perficitur Sacrificium inchoatum, sed magis novum & integrum offertur, priori imperfecto relicto.

Et licet hostia fuerit à Sacerdote consumpta, quamdiu tamen non consumitur calix, adhuc actio sacrificandi & substantia Sacrificii moraliter durat. Unde quamvis consumpto Corpore solus calix postea consecratur, non censetur una species confici sine altera; nam subsequens consecratio Sanguinis moraliter cum priori consecratione hostiæ conjungitur, & sic ex utraque conficitur una actio moralis & unum morale Sacrificium. Ita Diana supra; qui ad Rubricas Missalis respondet, esse doctrinales, & non inducere præceptum, sed tantum instruere, & consilium præbere.

Dices: ceremoniæ inter consecrationem & communionem, sunt illegitimè factæ; reverà enim sanguis non est elevatus, &c.

Respondet; nec elevabitur, nec aliæ fient ceremoniæ, estò secundum aliam sententiam, nova consecratur hostia, illa siquidem iteratio ceremoniarum nullibi præscribitur. Quinimò in istis accidentalibus nihil esse iterandum satis clarè exprimitur in Rubricis Tit. de Defect. cap. 4. n. 5. ibi: Poterit apponere vinum cum aqua: & factâ oblatione consecrare, ac statim sumere.

Idem præscribitur cap. 3. n. 6. quando post sumptionem Sanguinis advertitur corruptio, aut alius substantialis defectus hostiæ: Apponi (inquiunt Rubricæ) debet rursus novus panis, & vinum cum aqua, & factâ prius oblatione, Sacerdos consecret, ac statim sumat utrumque & prosequatur Missam: ne Sacramentum maneat imperfectum, & ut debitus servetur ordo. Num fortè aliquis dixerit, si hostia consecrata dilabatur in calicem, ita ut tota fuerit madefacta, novam esse consecrandam, ut suppleantur ceremoniæ?

Instabis ex Rubricis ultimo loco allegatis; estò possit sola species vini consecrari post sumptionem Corporis; equidem ut ibi præscribitur, post sumptionem Sanguinis, si defuit con-

secratio Corporis, non potest consecrari sola species panis; sed rursus debet consecrari utraque species; ut servetur debitus ordo in consecratione & sumptione.

Respondet: sic quidem Rubricæ loquuntur; & ideo nova consecratio utriusque speciei licita est; imò debita secundum sententiam Divi Thomæ 3. parte q. 83. art. 6. ad 4. etiam quando defuit consecratio solius Sanguinis. Hæc sunt verba Doctores Angelici: Si verò hoc perciperit (scilicet lotò vini fuisse positam aquam) post sumptionem Corporis, aliam hostiam apponere debet iterum consecrandam simul cum Sanguine.

Rationem adjungit: Quia si diceret sola verba consecrationis Sanguinis, non servaretur debitus ordo consecrandi; & sicut dicitur in prædicto capite (primo vel secundo) Concilii Tolerani (septimi) perfecta videri non possunt Sacrificia, nisi perfectè (aliàs perfectiõnis) ordine compleantur. Si verò inciperet à consecratione Sanguinis, & repeteret omnia verba consequentia, non competet, nisi ad esset hostia consecrata, cum in illis verbis occurrant quedam licenda & fenda, non solum circa Sanguinem, sed etiam circa Corpus. Hæc ille.

Sed interrogo, quæ necessitas repetendi verba sequentia? Certè nullâ, ut mox ostendimus ex Rubricis: incipiat ergo à consecratione Sanguinis ab illis verbis: Simili modo. Et ecce servatur debitus ordo; adeoque perfectam videri potest illud Sacrificium, utpote perfectiõnis ordine completum.

Omitto Toletanum ibi non agere de presenti casu, sed de eventu ægritudinis: Si ægritudinis, inquit, accidit quilibet eventus, quo capium nequeat consecrationis expleti mysterium, sit liberum Episcopo vel Presbytero alteri consecrationem exequi officij capti. Non enim aliud ad supplementum imitatis mysterij competit, quam aut incipiant aut subsequens completa benedictio Sacerdotis, quæ nec perfectæ videri possunt, nisi perfectiõnis ordine compleantur. Quæ verba, ut patet, in nullo præjudicant sententiæ Doctores Subtilis.

Et verò peto iterum: in quo consistit debitus ordo consecrandi? Nonne in consecratione unius speciei ante aliam, v. g. speciei panis ante speciem vini? Pono ergo casum, quod Sacerdos, statim post consecrationem sanguinis, advertat corruptam fuisse hostiam: num ut servetur debitus ordo consecrandi; post consecrationem alterius hostiæ, rursus erit consecrandum novum vinum? Non arbitror quempiam, etiam Thomistam, id concessurum.

Igitur quod ad præscriptum Rubricarum spectat, qui eas composuerunt, Thomistæ fuerunt, & ideo secuti sententiam Divi Thomæ, quæ licet adhuc practicari possit seculo scandalo; attamen quod non debeat, satis probat communis praxis in contrarium.

Si autem ulterius objicias: haud satis perfectè representatur mors Christi, nisi utraque species

Non conficitur una species sine altera.

Diana Respon. ad Rubricas.

92. Objectio.

Solutio.

Rubr. Miss. Ceremoniæ non sunt iterandæ.

93. Instantia.

species consecrata simul existat; Responso patet: quod quando Christus in ultima cena Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit, Discipulis tradidit fumendum Corpus sub speciebus panis, priusquam vinum consecrasset: & tamen quis ambigat Sacrificium illud incrementum perfectissimè repræsentalse cruentum?

Trident.

Quidni repræsentalset, cum fuerit institutum in memoriam passionis Christi? Nam (inquit Tridentinum sess. 22. cap. 1.) celebrato veteri Pascha, quod in memoriam exitus de Egypto multitudo Filiorum Israel immolabat, novum instituit Pascha, seipsum ab Ecclesia per Sacerdotes sub signis visibilibus immolandum in memoriam transitus sui ex hoc mundo ad Patrem, quando per sui sanguinis effusionem nos redemit, eripuitq; de potestate tenebrarum, & in regnum suum transiit.

Ex hæcenus dictis de essentia Sacrificii novæ Legis, festinè cognoscitur, quæ sit ejus hostia, puta,

CONCLUSIO V.

Principalis hostia Sacrificii incrementi novæ Legis est Corpus & Sanguis Christi: hostia secundaria panis & vinum.

96. Corpus & Sanguis Christi est hostia principalis. Prima pars est indubitata ex Concilio Tridentino sess. 22. cap. 1. ibi: Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit. Et infra: Novum instituit Pascha, seipsum ab Ecclesia per Sacerdotes sub signis sensibilibus immolandum. Et verò quid aliud est hostia Sacrificii, quam res, quæ offertur seu immolatur Deo?

Idem docet in principio cap. 2. dicens: Et quoniam in divino hoc Sacrificio, quod in Missa peragitur, idem ille Christus continetur & incrementè immolatur, qui in ara crucis semel seipsum cruentè obtulit. Et post pauca: Una enim eademq; est hostia (Sacrificii incrementi, & cruenti) solâ offerendi ratione diversa. Can. autem 2. definit Christum ordinasse, ut Apostoli, aliique Sacerdotes offerrent Corpus & Sanguinem suum, utique sub speciebus panis & vini, ut patet ex aliis locis mox commemoratis.

Ego (inquit Andreas Apostolus ad Ægeam Proconsulem) omnipotenti Deo, qui unus & verus est, immolo quotidie, non taurorum carnes, vel hircorum sanguinem, sed immaculatam Agnum in altari. Similiter loquuntur sancti Patres,

quorum verbis referendis superfedeo, quia obvia & clarissima, ita ut à nemine sanæ mentis hæc veritas possit negari.

Vnum adduco Augustinum lib. 17. de Civit. cap. 20. ubi sic ait: Nam & in alio libro, qui vocatur Ecclesiastes ubi ait: Non est bonum homini, nisi quod manducabit & bibit: quid creditur dicere intelligitur, quam q; ad ad participationem mensæ hujus pertinet, quam Sacerdos ipse mediator Testamenti novi exhibet secundum ordinem Melchisedech de Corpore & Sanguine suo? Id enim Sacrificium successit omnibus illis Sacrificiis veteris Testamenti, quæ immolabantur in umbra futuri quia pro illis omnibus Sacrificiis & oblationibus Corpus eius offertur, & participantibus ministratur.

97. & D. Augustino,

Profectò nisi Corpus & Sanguis Christi forent hostia principalis, nequaquam hoc Sacrificium præcelleret Sacrificia veteris Legis, nam in his offerebantur viva animalia, quæ procul dubio præstant panis & vino.

Ceterum quòd etiam panis & vinum sint hostia, sive res oblata, probatur ex modo loquendi Ecclesiæ: quippe in Offertorio Missæ appellatur panis, Hostia immaculata, ibi: Suscipe Sancte Pater hanc immaculatam hostiam: Et vinum, Calix salutaris, ibi: Offerimus tibi Domine Calicem salutaris. Ergo aliquo modo spectant ad materiam Sacrificii.

98. Panis & vinum sunt hostia secundaria,

Confirmatur ex prima Antiphona in Vespertis Festi Corporis Christi, quæ sic sonat: Sacerdos in æternum Christus Dominus secundum ordinem Melchisedech panem & vinum obtulit. Hinc Concilium Carthaginense III. can. 24. Vt in Sacramento Corporis & Sanguinis Domini, nihil amplius offeratur, quam ipse Dominus tradidit, hoc est, panis & vinum aquâ mixtum. Nec amplius in Sacrificiis offeratur, quam de uris & frumentis.

id attestante Ecclesiæ,

Carthag. III.

Hunc modum loquendi imitantur Sancti Patres, Irenæus, Cyprianus, & alii; quidni propriè intelligendi? Enimverò per actionem externam panis & vinum immutantur in protestationem summi Domini Dei. Immutantur, inquam, per destructionem physicam totius substantiæ, ut docet fides Catholica, de qua alibi egimus.

99. cujus loquendi modum imitantur Sancti Patres.

Sicuti ergo olim animalia, quæ occidebantur, & destruebantur solum quoad formam, erant vera hostia, imò principalis; quoniam animal vivum præstat animali mortuo sive cadaveri: quidni similiter panis & vinum, quæ secundum totam suam substantiam destruantur, sint vera hostia? Licet minus principalis; quia per illam destructionem Christus (& per consequens Ecclesia) non intendit principaliter Deum honorare, sed magis per productionem novæ ac sanctioris hostiæ, id est, per positionem Corporis & Sanguinis Christi, seu ipsius Christi sub speciebus panis & vini.

Probatè à simili,

Ecc Dico,

Dico, *Seu ipse Christi*; quia sicut totus Christus in cruce fuit cruentè oblatu, ita quoque in Missa offertur incrementè juxta Tridentinum supra cap. 2. quamquam non incongruè dici posset, formaliter & ex vi verborum sub speciebus panis immolari Corpus, & sub speciebus vini Sanguinem; quoniam formaliter & ex vi verborum sub singulis speciebus non ponitur totus Christus. Nihilominus sicut totus realiter ponitur, saltem per concomitantiam, sic & totus sub singulis speciebus realiter immolatur.

100. Igitur hostia principalis Christus, secundaria, tamquam materia ex qua, seu terminus à quo panis & vinum. Num ideo duplex Sacrificium? Minimè (estò unus aut alter sic loquatur) etenim eadem actione consecrativâ, in qua consistit essentialiter Sacrificium, destruitur panis, & sub speciebus remanentibus ponitur Christus; adeoque concurrunt illæ duæ res, ut termini à quo, & ad quem ejusdem sacrificiationis, quâ panis convertitur in Corpus Christi.

Unde Ecclesia Dominicâ 7. post Pentecosten secretam Orationem Missæ sic incipit: *Deus qui legalium differentiam hostiarum unius Sacrificii perfectione sanxisti.* Quod etiam satis clarè significat Tridentinum sess. 22. in præmio, vocans, *Sacrificium singulare.*

Trident. Sanè ubi unum est propter aliud, ibi, ut communiter dicitur, tantum est unum: indubiè autem panis & vinum sacrificantur propter Corpus & Sanguinem Christi.

101. Sed quid dicam de speciebus consecratis? Numquid & illæ sunt pars Victimæ? Existimo planè ad eam aliquo modo pertinere, vel tamquam aliquid tenens se ex parte termini ad quem, si Sacrificium consistat essentialiter in consecratione (quod putamus) vel ut pars rei sacrificatæ, si consistat in sumptione; vel etiam ut pars intrinseca hostiæ secundaria: nam desinit compositum ex substantia panis & speciebus, & exurgit suo modo compositum ex speciebus & Corpore; & simul species cum Corpore consumuntur in sumptione.

Explicatur. Explico: Christus non obtulit seipsum, nec à Sacerdotibus sacrificatur, ut existens in propria specie; sed ut existens sub speciebus sacramentalibus panis & vini, ut manifestè constat ex Tridentino sess. 22. cap. 1. verba textus vide in principio hujus Conclusionis: ergo species panis & vini sunt medium, sub quo Victimæ immolatur.

August. Secundò, sunt pars Victimæ juxta illud Divi Augustini in libro Sententiarum Prosperi, ut refertur de Consec. dist. 2. cap. 48. *Hoc est quod dicimus, hoc modis omnibus approbare contendimus, Sacrificium scilicet Ecclesiæ, duobus confici, duobus constare, visibili elementorum specie, & invisibili Domini Nostri Iesu Christi carne*

& Sanguine, Sacramento & re Sacramenti, id est, Corpore Christi, sicut Christi persona constat & conficitur Deo & homine.

Et ratio est; quia Sacrificium novæ Legis est visibile, ut docet Tridentinum sess. 22. cap. 1. ibi: *Vi dilectæ sponse sue Ecclesiæ visibile, sicut hominum natura exigit, relinqueres Sacrificium.* Ergo Victimæ debet esse sensibilis: ergo quod Victimam sensibilem facit, est pars. Quid illud nisi forma consecrationis & species?

Si inferas: ergo etiam verba consecrationis sunt pars. Respondeo Negando Consequentiam: quia hostia Sacrificii novæ Legis est quid permanens; verba autem transeunt.

Sed instas; colores & accidentia sensibilia faciebant in cruce Christum sensibilem, & tamen non erant pars Victimæ.

Respondeo; tantum erant accidentia naturalia, quæ sine prævia institutione & sui immutatione reddebant Christum sensibilem: at verò species in Sacrificio id non habent, nisi quatenus ex speciali Dei institutione immutantur per legitimum Ministrum, id est, abstrahuntur à proprio subjecto, & transeunt ad Corpus & Sanguinem Christi. Quid ergo mirum, si species consecratæ sint pars Victimæ, secus autem accidentia sensibilia in cruce?

Profecò nemo negare potest, quia species consecratæ sint pars aliqua Sacramenti Eucharistiæ. Et verò ipsa Eucharistia, nonne dicitur Sacrificium? Utique tamquam res oblata seu Victimæ. Et Victimæ hujus Sacrificii, nonne cedit in cibum? Et quomodo cedit in cibum nisi quâ Sacramentum, adeoque quâ includit species?

Ceterum sicut species sacramentales simul cum Christo conjunguntur, & simul cum illo unum constituunt Sacramentum, ita & unum Sacrificium.

An autem sicut species panis & vini cum Corpore & Sanguine Christi constituunt plura partialia Sacramenta, ita quoque constituunt plura partialia Sacrificia, quid si affirmem? Favet Ecclesiæ in Oratione secreta plurium Missarum. Duas tantum adduco; ipso Felto Paschatis sic orat: *Suscipe quesumus Domine preces populi tui cum oblationibus hostiarum.* Et ferriâ 4. post Pascha: *Sacrificia, Domine, paschalis gaudiis immolamus &c.*

Enimverò si consecratio unius speciei tantum est verum & proprium Sacrificium, ut Conclusionem 3. probavimus, & si formaliter, ut in hac Conclusionem indicavimus, sub speciebus panis immolatur solum Corpus, & sub speciebus vini solus Sanguis: ergo formaliter duæ sacrificiationes, & duo Sacrificia, sicut duæ hostiæ tam principales, quàm secundaria.

Dices:

106. Dices; secundum Tridentinum sess. 22. cap. 2. eadem est hostia Sacrificii cruenti, & incruenti; sed in cruce non fuit hostia panis, aut vinum, neque species, & unicum solum fuit Sacrificium, etiam unitate indivisibilitatis, tam realiter, quam formaliter: ergo &c.

Explicatur Conc. Respondeo; Tridentinum satis verificari de identitate hostiæ magis principalis: nam cap. 1. docet ad nostrum Sacrificium spectare symbola sensibilia, seu species, cum dicit Christum seipsum obtulisse sub speciebus panis & vini; quæ tamen rectè supponit argumentum non spectare ad Sacrificium cruentum.

Atque in eo, quod cap. 2. agnoscit offerendi rationem diversam, dicens: *Vna enim eademq; est hostia . . . sola offerendi ratione diversa*; in hoc, inquam, planè denotat plura partialia Sacrificia incruenta, utique propter diversam rationem offerendi; cum enim in cruce unicâ actione occisivâ Christus fuerit immolatus, sanè duplici actione consecrativâ immolatur incruentè, unâ sub speciebus panis, alterâ sub speciebus vini, unâ formaliter ex vi verborum secundum Corpus tantum; alterâ secundum solum Sanguinem.

Interim tamen, quia sub utraque specie idem & totus Christus realiter sacrificatur, &

quia utraque consecratio partialis ordinatur ad perfectam representationem ejusdem & unici Sacrificii cruenti, hinc meritò dicitur unicum Sacrificium incruentum, non tam unitate indivisibilitatis, quam integritatis: sicuti utraque species consecrata est Sacramentum specie unum unitate integritatis, non indivisibilitatis, ut latè probavimus sect. 1. præcedentis disputationis conclus. 6.

Dices; differentia est inter Sacramentum & Sacrificium, quod illud sit institutum ad modum nutrimenti spiritualis; solus autem cibus, licet non sit integrum & completum nutrimentum absque potu, nutrit tamen. At verò Sacrificium institutum est ad representandum expressè mortem Christi per separationem Corporis à Sanguine, quod non competit consecrationi alterius speciei seorsum.

Respondio; indè tantum sequitur, quod consecratio unius speciei seorsum non sit integrum & completum Sacrificium, sicuti una species seorsum non est integrum & completum Sacramentum, quod Christus instituit per modum convivii.

Atque hæc sufficiant de principiis intrinsecis Sacrificii novæ legis. Veniamus ad causam ejus efficientem, pro qua erit

& multiplex Sacrificium.

107. Obiectio.

Responsio.

SECTIO SECVNDA.

De Ministro Sacrificii novæ & Legis.

1. **O**mnis ille & solus est legitimus minister Sacrificii novæ legis, qui est legitimus minister consecrationis Corporis & Sanguinis Christi. Patet ex dictis Sectione præcedenti; quia Sacrificium novæ legis consistit essentialiter in consecratione Corporis & Sanguinis Christi.

Et quoniam Sacerdos consecrat in persona Christi juxta illud Florentini in decreto Eugenii: *Sacerdos in persona Christi loquens, hoc conficit Sacramentum*, liquet profectò duplicem esse ministrum hujus Sacrificii, uti etiam Sacramenti: unum principalem, alterum verò proximum & immediatum. Quæris à me quis sit minister principalis? Respondeo:

nullus omnino salvatur. In qua idem ipse Sacerdos est Sacrificium Iesus Christus, cuius Corpus & Sanguis in Sacramento altaris sub speciebus panis & vini veraciter continentur.

Clarius Concilium Florentinum supra, & Tridentinum sess. 22. cap. 2. ibi: *Idem nunc offerens Sacerdotum ministerio, qui seipsum tunc in cruce obtulit, sola offerendi ratione diversa, quia nunc incruentè sub speciebus panis & vini; tunc autem cruentè per physicam & realem separationem animæ à corpore.*

Cap. Firmiter de Summa Trinitate.

secundum Florent. & Trident.

Idem passim docent Sancti Patres. Cyprianus Epistolâ 63. ibi: *Sacerdos in altari vice Christi fungitur, & Sacrificium Deo Patri offert.* Divus Ambrosius in Psal. 38. *Ipse offerre manifestatur in nobis, cuius sermo sanctificat Sacrificium, quod offertur.* Divus Augustinus lib. 10. de Civit. cap. 20. ibi: *Per hoc & Sacerdos est (Christus) ipse offerens, ipse & oblatio. Cuius rei Sacramentum quotidianum esse voluit Ecclesia Sacrificium, cum ipsius Corporis ipse sit caput, & ipsius caput ipsa sit corpus, tam ipsa per ipsum, quam ipse per ipsam fuerit offerri.*

3. & Sanctos Patres, Cyprianum, Ambrosium, Augustinum;

de Civit. cap. 20. ibi: Per hoc & Sacerdos est

Chrysostr. mum,

Accedat Divus Chrysostr. Homiliâ 83. in Matt. ubi sic ait: *Non sunt humane virtutis opera, hæc qua proponuntur: qui tunc ipsa fecit in illa Cena, hæc qua proponuntur: qui tunc ipsa fecit in illa Cena,*